

Aino Nummela, Satu Tynjälä

Nuorten seksuaaliterveyden edistäminen

Keväällä 2015 peruskoulun päättäneiden näkemyksiä yläkoulun seksuaalikasvatuksesta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Terveystieteiden AMK

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

20.11.2015

Tekijät Otsikko	Aino Nummela, Satu Tynjälä Nuorten seksuaaliterveyden edistäminen Keväällä 2015 peruskoulun päättäneiden näkemyksiä yläkou- lun seksuaalikasvatuksesta
Sivumäärä Aika	34 sivua + 2 liitettä 20.11.2015
Tutkinto	Terveydenhoitaja AMK
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Terveydenhoitotyö
Ohjaaja	Lehtori Leena Hannula
<p>Opinnäytetyömme aihe on nuorten seksuaaliterveyden edistäminen ja sen tarkoitus oli kar- toittaa keväällä 2015 peruskoulun päättäneiden näkemyksiä yläkoulun seksuaalikasvatuk- sesta. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yläkoulun seksuaalikasvatuksen sisällön toi- mivuutta sekä opetusmenetelmien soveltuvuutta seksuaalikasvatuksessa. Kartoitimme myös kehittämiskohteita nuorten näkökulmasta. Nuorten seksuaalikäyttäytyminen on aikais- tunut ja yhdyntöjen aloittamisikä on laskenut, mikä lisää nuorten tiedonsaannin tarvetta.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena. Kohderyhmänä oli yläkoulun seksuaalikasvatuksen saaneet nuoret. Aineisto kerättiin sähköisesti e-lomakkeella sosiaalisen median kautta. Ky- selylomake sisälsi 26 väittämää yläkoulun seksuaalikasvatuksesta ja yhden avoimen kysy- myksen. Tutkimukseen vastasi 55 nuorta.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen eri aihealueet tärkeiksi, mutta tiedonsaanti on nuorten mielestä riittämätöntä. Tulosten mukaan mikään opetusme- netelmä ei ole merkittävästi muita toimivampi oppimisen kannalta. Yläkoulun seksuaalikas- vatuksen kehitysideoiksi nousi selvästi kaksi teemaa, opetuksen lisääminen ja seksuaalivä- hemmistöistä puhuminen.</p> <p>Aiheesta tulisi tehdä laajempi ja kattavampi tutkimus, joka huomioisi tarkemmin seksuaali- kasvatuksen sisältöä sekä nuorten tarpeita. Seksuaalikasvatuksen sisältöä tulisi päivittää, koska nuorten seksuaalikäyttäytyminen on muuttuvaa.</p>	
Avainsanat	yläkoulu, seksuaalikasvatus, kokemus

Authors Title	Aino Nummela, Satu Tynjälä Promoting Sexual Health Among Young People
Number of Pages Date	34 pages + 2 appendices 20 November 2015
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Public Health Nursing
Instructor	Leena Hannula, Senior Lecturer
<p>The purpose of our thesis was to find out the functionality of contents in sex education and also suitability of educational methods in it. We also asked young people if they had any suggestions how to develop sex education in school. Students start their sexual activities even younger age which is why they need more information earlier than before.</p> <p>Our thesis was made by using quantitative survey. The target group was young people, ages between 14 and 17 years, who had got the whole sex education in secondary school. The data was collected by questionnaire on the internet via social media. The questionnaire included 26 statements about sex education in secondary school and one open question. We got answers from 55 young people.</p> <p>By our research results young people experienced different parts of sex education very important. The results also showed that they did not get enough information. None of the educational methods were significantly practical than the others. There were two themes that clearly popped up in the question about developing schools sex education. One was to increase teaching hours and the second was to learn more about sexual orientations and sexual minorities.</p> <p>This subject needs more thorough research which would observe more extensive the content of the sex education. It would also be important to take the needs of students into account in this research. The content of sex education need to be updated because young people's sexual behaviour is constantly fickle.</p>	
Keywords	secondary school, sex education, experience

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keskeiset käsitteet	2
2.1	Seksuaalisuus	2
2.2	Seksuaalikasvatus	3
2.3	Seksuaaliterveys	4
3	Seksuaalikasvatus osana seksuaaliterveyttä	4
3.1	Seksuaalikasvatus osana terveystieto-oppiainetta	4
3.2	Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma	5
3.3	Kouluterveyskyselyt osana seksuaaliterveyden kartoitusta	5
3.4	Nuorten kokemuksia seksuaaliterveydestä	6
4	Työn tarkoitus ja tavoite	12
5	Opinnäytetyön toteutus	13
5.1	Tutkimusmenetelmät	13
5.2	Aineiston keruu ja analysoiminen	14
6	Tutkimustulokset	16
6.1	Vastaajien taustatiedot	16
6.2	Nuorten tärkeänä pitämät aihealueet seksuaalikasvatuksessa	17
6.3	Nuorten kokemukset tiedonsaannista seksuaalikasvatuksessa	18
6.4	Tiedonsaannin riittävyys aihealueittain seksuaalikasvatuksessa	19
6.5	Eri opetusmenetelmien toimivuus	26
6.6	Nuorten kehitysideat	27
7	Pohdinta	29
7.1	Opinnäytetyön tulosten tarkastelua	29
7.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	30
7.3	Työprosessi sekä ammatillinen kasvu ja kehitys	31
7.4	Tulosten hyödynnettävyys käytännössä ja jatkotutkimusehdotus	31
	Lähteet	32
	Liite 1. Internet-kyselylomake	
	Liite 2. Frequency Table	

1 Johdanto

Valtakunnallisesti seksuaaliterveyden edistämistä johtaa sosiaali- ja terveysministeriö. Seksuaaliterveyden edistämisestä säädetään muun muassa terveydenhuoltolaissa, tartuntatautilaissa sekä valtioneuvoston asetuksessa. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelma 2014 - 2020 sisältää seksuaaliterveyden edistämisen kansalliset linjaukset sekä suositukset kunnille. (STM 2015)

Seksuaalikäyttäytyminen muuttuu eri elämänvaiheiden mukaan. Seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä, se alkaa jo vauvana ja jatkuu läpi elämän. Se luo myös pohjan nuoren minäkuvalle ja sitä kautta vaikuttaa nuoren seksuaalikäyttäytymiseen. Tämän vuoksi yläkoulun seksuaalikasvatuksen tulisi olla monipuolista.

Tämän opinnäytetyön aiheena on nuorten seksuaaliterveyden edistäminen. Tutkimusessamme selvitimme keväällä 2015 peruskoulun päättäneiden näkemyksiä yläkoulussa saatavasta seksuaalikasvatuksesta. Aiheen valintaan vaikutti se, että yläkoulussa terveystieto, joka sisältää seksuaalikasvatuksen, on oma oppiaineensa. Siten terveystiedon opetussuunnitelmaan sisältyvän seksuaalikasvatuksen toimivuutta on helppo tutkia. Kohderyhmäksi ainoa vaihtoehto oli peruskoulun juuri päättäneet nuoret, koska yhdeksännen luokan kevätlukukauden lopussa oppilaat ovat saaneet opetuksen kaikista opetussuunnitelmaan sisältyvistä seksuaalikasvatuksen osa-alueista.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kartoittaa peruskoulun oppimäärän suorittaneiden nuorten näkemyksiä yläkoulussa annettavasta seksuaalikasvatuksesta. Tavoitteena oli selvittää yläkoulun seksuaalikasvatuksen sisällön toimivuutta sekä löytää mahdollisia kehittämiskohteita, jotta opetus olisi oppilaiden tarpeita vastaavaa. Tutkimus toteutettiin määrällisenä kyselylomakkeen avulla sosiaalisen median kautta. Tärkeimpiä kysymyksiä, joihin haimme vastauksia, olivat: mitä yhdeksäsluokkalaiset pitävät tärkeänä seksuaalikasvatuksessa, mistä he kokevat saavansa tarpeeksi tietoa ja mistä liian vähän sekä mitkä opetusmenetelmät terveystiedon tunnilla he kokevat oppimisen kannalta toimivimmiksi. Annoimme nuorille myös mahdollisuuden kertoa kehitysideoita yläkoulun seksuaalikasvatukseen.

2 Keskeiset käsitteet

Teoreettisen viitekehyksen tehtävänä on ohjata tutkimusongelman muotoilua sekä rajaamista siten, että löydetään sellainen tutkimusasetelma, jonka avulla saadaan vastaukset asetettuihin kysymyksiin. Viitekehyksen avulla tutkimusongelma esitetään käsitteellisessä muodossa ja se auttaa näkemään tutkimusongelman kannalta keskeiset asiat. Samalla se rajaa pois epäoleellisia asioita. Ennen kyselylomakkeen laatimista kirjoitetaan tutkimussuunnitelma, joka sisältää tutkimuksen peruskäsitteitä. Siinä avataan myös tutkittavaa asiaa kirjallisuuden avulla luomalla teoriapohja. (Tilastokeskus)

Kun tutkija on tarkkaan rajannut tutkimusongelmansa, kerätään rakennusaineita viitekehystä varten. Mietitään, mitkä teorian osa-alueet ovat oleellisia asian tutkimisen kannalta, määritellään tutkimukseen liittyvät käsitteet ja analysoidaan aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia. Kun ilmiö vielä sijoitetaan niihin käytännön yhteyksiin, joissa tutkimus toteutetaan, saadaan viitekehys. Viitekehys ohjaa tutkimuksen empiiristä työtä ja yhdistää teoreettisen ja empiirisen osan ehjäksi kokonaisuudeksi. (Heikkilä 2008: 26)

Tässä opinnäytetyössä seksuaalikasvatukseen liittyvät käsitteet on avattu Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Maailman terveysjärjestön eli World Health Organization (WHO) ja Väestöliiton määritelmien avulla.

2.1 Seksuaalisuus

Seksuaalisuus on ihmisen synnynnäinen kyky ja valmius reagoida psyykkisesti ja fyysisesti aistimuksiin ja virikkeisiin kokemalla mielihyvää ja valmius pyrkiä näihin kokemuksiin (Väestöliitto 2015c). WHO:n mukaan seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä. Seksuaalisuutta koetaan ja ilmaistaan ajatuksissa, fantasioissa, haluissa, uskoissa, asenteissa, arvoissa, käyttäytymisessä, asemissa, rooleissa ja suhteissa. Vaikka seksuaalisuus voi käsittää kaikki nämä ulottuvuudet, ei näitä kaikkia aina välttämättä esiinny. Biologisten, psykologisten, sosiaalisten, ekonomisten, poliittisten, kulttuurillisten, laillisten, historiallisten, uskonnollisten ja henkisten tekijöiden keskinäiset suhteet vaikuttavat seksuaalisuuteen. (WHO 2015)

2.2 Seksuaalikasvatus

WHO määrittelee seksuaalisuuden keskeisenä osana ihmisenä olemista ja enemmän kuin pelkkänä käyttäytymisenä. Seksuaalikasvatuksen tulisi olla sen vuoksi laajaa ja monipuolista. Se luo lapsille ja nuorille pohjan hyvälle itsetunnolle ja ihmissuhteille sekä toisten ihmisten kunnioittamiselle. Myös oman kehon ymmärrys ja itsemääräämisoikeus kehittyvät seksuaalikasvatuksen myötä. (THL 2014e.)

WHO:n Seksuaalikasvatuksen standardien mukaan seksuaalikasvatuksessa pitää huomioida lasten ja nuorten osallistuminen, sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus, toiminnan jatkuvuus, tilannelähtöisyys ja vuorovaikutuksellisuus sekä yhteistyö vanhempien ja yhteisöjen kanssa. Seksuaalikasvatuksen aikataulujen, sisältöjen suunnittelun ja toteutuksen tulisi perustua WHO:n Seksuaalikasvatuksen standardeihin.

--

WHO:n Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa -julkaisun tarkoitus on edistää kokonaisvaltaista seksuaalikasvatusta. Kouluissa annettavan kokonaisvaltaisen seksuaalikasvatuksen käytännön toteuttamiseksi esitetään muun muassa mitä seksuaalikasvatuksen aiheita on käsiteltävä kussakin ikävaiheessa. (THL 2014e.)

Väestöliiton mukaan seksuaalikasvatuksen tavoitteena on asenteiden, tietojen, taitojen, sukupuolten ja yksilöiden välisen tasa-arvon sekä seksuaaliterveyden edistäminen. Seksuaalikasvatuksessa huomioon otettavia asioita ovat lapsen ja nuoren ikä, kehitystaso, sukupuoli, sekä uskonnolliset ja kulttuuriset lähtökohdat. Seksuaalikasvatus alkaa jo lapsen ollessa pieni. Silloin seksuaalikasvattajina toimivat lapsen läheiset aikuiset kotona, päivähoitossa, koulussa ja harrastuksissa. Myös median eri muodot toimivat lapsen seksuaalikasvattajana. Hyvän seksuaalikasvatuksen perusta luodaan kuitenkin kotona. (Väestöliitto 2015a)

Itsetunnon perustaa rakennetaan pienestä pitäen ja se on seksuaaliterveyden perusta. Aikuisen läsnäolo, huolenpito ja kiinnostus ovat avainasemassa. Kun nuori tuntee olevansa arvokas, tärkeä ja tarpeellinen, hän haluaa myös suojata itseään. Oikean tiedon ja hyvän itsetunnon avulla voidaan myös parhaiten ehkäistä erilaista riskikäyttäytymistä. (Väestöliitto 2015a)

Seksuaalikasvatus lisää tietoa ja taitoja sekä vahvistaa lapsen ja nuoren omanarvontuntoa ja itsetuntemusta. Se tukee turvallista ja positiivista seksuaalisuutta ja vastuullista käyttäytymistä. Seksuaalikasvatusta tarvitaan kaikille ikä- ja väestöryhmille osana muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. (THL 2014d.)

2.3 Seksuaaliterveys

Seksuaaliterveys on fyysisen, emotionaalisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tila suhteessa seksuaalisuuteen. Se ei ole pelkästään sairauden tai vajaatoiminnan poissaoloa. Nuoren seksuaaliterveys liittyy myös itsensä arvostamiseen ja asenteisiin. (Väestöliitto 2015b)

3 Seksuaalikasvatus osana seksuaaliterveyttä

Seksuaalikasvatus on seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistä. Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä osa ihmisen yleistä hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksen keinoin voidaan ehkäistä seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä riskejä ja tehdä myös korjaavaa työtä. (THL 2015b.)

3.1 Seksuaalikasvatus osana terveystieto-oppiainetta

Terveystieto tavoittaa peruskoulussa kaikki oppilaat. Yläkoulussa terveystieto on oma oppiaineensa ja seksuaalikasvatus keskeinen osa terveystiedon opetusta. Vuosittain seksuaalikasvatukselle on aikaa noin yhdestä kolmeen tuntiin. (THL 2014e.)

Peruskoulun seitsemännellä luokalla seksuaalikasvatuksen tavoitteet ovat seksuaalioikeuksien kunnioittaminen sekä hyvät perustiedot ihmisten seksuaalisuuden kehityksestä murrosiässä. Myös oman seksuaali- ja lisääntymisterveydenhoidon merkityksen ymmärtäminen on tavoitteena. Seitsemännen luokan seksuaalikasvatuksen tulisi tukea nuorten medialukutaitoa. Aiheita, joita opetuksessa myös käydään läpi, ovat seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus, aikuisuus, pakottaminen ja väkivaltainen käyttäytyminen, ikärajat sekä ehkäisyn perusasiat. (THL 2014a.)

Kahdeksannen luokan seksuaalikasvatuksen tavoitteet ovat seurustelun merkityksen pohtiminen, yksilöllisyyden kunnioittaminen, hyvät tiedot ehkäisystä sekä seksuaali- ja lisääntymisterveydenhoidon merkitys omalle elämälle. Muita käsiteltäviä aiheita opetuksessa ovat nuoren aikuistumisen tukeminen, seurustelu ja rakkaus, itsetyydytys sekä päihteet ja seksi. (THL 2014b.)

Yhdeksännellä luokalla seksuaalikasvatuksen tavoitteet ovat sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuuden pohtiminen sekä seurustelun ja seksuaaliterveyden merkityksen ymmärtäminen yleiselle hyvinvoinnille. Opetuksen aiheina ovat seksi, turvaseksi sekä sukupuolten moninaisuus. (THL 2014c.)

3.2 Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Seksuaali- ja lisääntymisterveysyksikkö yhteistyössä eri järjestöjen ja asiantuntijoiden kanssa on julkaissut Edistä, ehkäise, vaikuta - Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014 - 2020 -oppaan. Se perustuu aikaisempaan Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelmaan 2007–2011, jonka Suomen sosiaali- ja terveysministeriö (STM) julkaisi. Yksi nykyisen toimintaohjelman keskeisimmistä neljästä aihealueesta on seksuaalikasvatus, joka edistää seksuaali- ja lisääntymisterveyttä. Kolme muuta aihealuetta ovat synnyttäjien voimavarojen tukeminen, monikulttuurisuus sekä miesten seksuaali- ja lisääntymisterveys.

Uudistetun toimintaohjelman lähtökohtana ovat koko väestöä koskevat seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät oikeudet. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen tulee toteutua tasa-arvoisesti asiakkaan tai potilaan tarpeen mukaan riippumatta iästä, sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisun moninaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kulttuuritaustasta tai muista yksilöllisistä ominaisuuksista. (Klemetti ym. 2014)

3.3 Kouluterveyskyselyt osana seksuaaliterveyden kartoitusta

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) järjestämä koko maan kattava kouluterveyskysely toteutettiin kevään 2015 aikana (30.03. - 30.4.). Vuoden 2013 kouluterveyskysely

sisälsi yhteensä 105 kysymystä ja perustietojen ohella seuraavat 11 osiota: kouluolot, koulukiusaaminen, terveys, seksuaaliterveys, mieliala, tupakointi ja päihteet, muut terveystottumukset, tapaturmat, rikkeet ja rikokset, media ja pelit, koti ja ystävät. Seksuaaliterveys sisälsi 11 kysymystä pojille ja 13 tytöille. Kouluterveyskyselyn tuloksia käytetään hyväksi mm. terveystiedon opetuksessa. Kouluterveyskyselyssä selvitetään seksuaaliterveys-osiossa nuorten tietämystä ja käyttäytymistä, mutta kokemukset ja tuntemukset jäävät huomiotta. (THL 2015a.)

3.4 Nuorten kokemuksia seksuaaliterveydestä

Vaasan ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden Uusi-Hakalan ja Vitikan (2009) oppinnäytetyö käsittelee yhdeksäsluokkalaisten tietämystä sukupuolitaudeista ja niiden ehkäisystä, sekä heidän tiedon tarvetta sukupuolitauteihin liittyvistä asioista. Tutkimus on määrällinen ja siinä käytettiin strukturoitua kyselylomaketta, jossa oli suljettuja kysymyksiä sekä yksi avoin kysymys. Aineisto analysoitiin pääosin SPSS- ja Microsoft Excel-ohjelmien avulla, avoin kysymys sisällönanalyysillä. Kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 114 oppilasta. Tutkimustulosten mukaan nuorilla on vaihtelevasti tietoa sukupuolitaudeista ja niiden ehkäisykeinoista, tytöillä tietämystä oli poikia enemmän. Ehkäisystä, vastuusta ja sukupuolitautilien tarttumistavoista tiedettiin hyvin, kun taas suurimmat puutteet tiedoissa oli kysyttäessä sukupuolitautilien oireita ja tutkituttamispaikkaa. Tulosten mukaan nuoret haluaisivat enemmän tietoa aihepiiriin liittyvistä asioista, esimerkiksi sukupuolitautilien oireista ja niiden hoitamisesta.

Jyväskylän yliopistossa, liikunta ja terveystieteiden tiedekunnassa opiskelleen Järvisen (2007) pro gradu -tutkielman aiheena on seksuaaliopetus yläkoulussa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää lukion 2. ja 3.luokan oppilaiden ajatuksia seksuaalisuudesta ja sen opetuksesta yläkoulussa. Lisäksi tutkimuksen avulla haluttiin saada selville oppilaiden mielipiteitä ja ideoita siihen, mitä yläkoulun seksuaalioppitunneilla tulisi opettaa ja millaisia opetusmenetelmiä pitäisi käyttää. Tutkimus on laadullinen ja aineisto kerättiin kyselylomakkeella, joka sisälsi avoimia kysymyksiä. Aineisto analysoitiin induktiivisesti sisällönanalyysia apuna käyttäen. Kohderyhmänä olivat lukion 2. ja 3.luokan oppilaat, joita oli yhteensä 57. Tulokset osoittavat, että nuoret pitivät seksuaalisuutta osana ihmisen kokonaisuutta ja minäkuvaa. Sen muotoon vaikuttaa ikä, sukupuoli sekä kokemukset. Myös vuorovaikutus kuuluu oppilaiden mielestä seksuaalisuuteen. Se voi ilmetä hellyytenä, rakkautena, toisen huomioon ottamisena ja seksinä. Nuorten mielestä seksuaaliopetuksesta tulisi rakentaa koko yläkouluiän kestävä jatkumo. Asioiden käsittely olisi

hyvä aloittaa murrosiästä, seksuaalisuustermien määrittelemisestä, arvoista sekä oikeuksista. Myös ehkäisystä olisi hyvä keskustella jo 7.luokalla. Lukiolaiset olivat myös sitä mieltä, että seksuaalikasvatus ei liity ainoastaan terveystieto-oppiaineeseen vaan yhteistyötä voitaisiin tehdä eri oppiaineiden kanssa.

Tampereen yliopiston hoitotieteen laitoksessa opiskelleen Kolarin (2007) pro gradu -tutkielma käsittelee nuorten kokemuksia kouluterveydenhoitajan toteuttamasta seksuaalikasvatuksesta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemuksia ja kehittämisehdotuksia kouluterveydenhoitajalta saadusta seksuaalikasvatuksesta. Tutkimuksessa selvitettiin myös, mikä on nuoren lähiympäristön osuus seksuaalikasvatuksessa. Kohderyhmänä oli 40 vapaaehtoista toisen asteen oppilaitoksen opiskelijaa, kaikki 18 vuotta täyttäneitä. Ensimmäinen aineisto kerättiin esseekirjoitelmalla, jonka kaikki 40 nuorta kirjoittivat. Toisessa vaiheessa vain viisi nuorista jatkoi syventävään ryhmähaastatteluun. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Tulosten mukaan nuoret arvostivat kouluterveydenhoitajia ja heidän antamaa seksuaalikasvatusta. Tärkeänä pidettiin, että terveydenhoitaja ottaa aktiivisesti puheeksi seksuaalisuuteen liittyviä asioita terveystarkastuksissa, sillä aina nuoret eivät uskalla itse kysyä mieltä askarruttavia asioita. Terveydenhoitajan hyvinä ominaisuuksina seksuaalikasvatuksen onnistumisen kannalta pidettiin avoimuutta ja luotettavuutta. Haittaavia ominaisuuksia taas olivat estyneisyys ja alentava suhtautuminen nuoriin. Merkittävimpiä lähiympäristön seksuaalikasvattajia olivat nuorten mielestä perhe, ystävät, koulu, media sekä seurakunta. Suurimmaksi osaksi kodin antama seksuaalikasvatus koettiin vähäisenä. Runsaasti tietoa seksuaalisuudesta nuoret saivat myös joukkotiedotusvälineistä. Nuorten toivomuksena oli, että terveydenhoitajan antamaa seksuaaliopetusta voisi kehittää toiminnallisemmaksi. Myös nuorten mukaan ottaminen opetuksen sisältöjen suunnitteluun olisi hyväksi. Ryhmämuotoisessa seksuaalikasvatuksessa pitäisi kiinnittää huomio turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin luomiseen ja opetusta tulisi nuorten mielestä antaa toistuvasti jokaisella vuosiluokalla. Nuorten toivomuksena oli myös, että kouluterveydenhoitajan antamista palveluista tiedotettaisiin enemmän.

Nuorten seksuaalinen kasvu - 9.luokkalaisten kokemuksia ja toiveita seksuaalikasvatuksesta murrosiän tukena on Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opiskelijoiden Koskimäen ja Matilaisen (2012) opinnäytetyö. Kyseisen työn tarkoitus oli kartoittaa, millaista on 9.luokkalaisten saama seksuaalikasvatus ja mistä he ovat sitä saaneet. Työssä tutkittiin myös onko nuorten saama seksuaalikasvatus vastaan-

nut heidän tarpeitaan ja miten he toivoisivat sitä toteutettavan tulevaisuudessa. Opinnäytetyön tiedonhankinta toteutettiin laadullisella eli kvalitatiivisella menetelmällä käyttäen avointa kyselylomaketta. Aineiston analysoimisessa käytettiin induktiivista sisällönanalyysia. Kyselyyn vastasi yhteensä 15 nuorta. Saatujen tutkimustulosten mukaan seksuaalikasvatus koettiin tarpeelliseksi, jota pidetään positiivisena asiana. Murrosikä ja seksuaalinen toiminta ovat nuorten mielestä tärkeitä aiheita. Tutkimuksen nuoret olivat saaneet seksuaalikasvatusta koulussa 8.luokalla, ja sitä toivottiin määrällisesti enemmän. Nuoret toivoivat tulevaisuuden seksuaalikasvattajan olevan asiantunteva. He painottivat opetusryhmän koostumusta ja opetustapaa. Nuorilla tulisi olla vapaaehtoinen mahdollisuus osallistua seksuaalikasvatustilanteisiin ja ryhmien tulisi olla samaa sukupuolta ja koostua tutuista henkilöistä. Opetustapoina nuoret kokivat opetusvideot ja opitunnit hyvinä tiedon saamisessa, mutta esimerkiksi kertomuksia oikeasta elämästä toivottiin mukaan opetukseen.

”Onhan se tärkeää että tällaisista asioista puhutaan ettei sitten ihan miten sattuu toimi.” Kajaanilaisten 9.luokkalaisten kokemuksia seksuaalikasvatuksesta on Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoiden Kortelaisen, Möttösen ja Pääkön (2005) opinnäytetyö. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää 9.luokkalaisten kokemuksia yläasteen seksuaalikasvatuksesta ja tavoitteena vastausten avulla kehittää sitä. Aineisto kerättiin teemahaastatteluiden avulla kolmessa eri koulussa. Tulosten mukaan suuri osa 9.luokkalaisista koki seksuaalikasvatuksen tärkeänä, mutta pitivät koulussa saatavan seksuaalikasvatuksen määrää liian vähäisenä. Lisää tietoa nuoret pääasiassa saivat vanhemmilta tai eri tiedotusvälineistä. Tärkeimpänä aihealueena nuoret pitivät raskauden ja sukupuolitautilien ehkäisyä, mutta myös seksuaalioikeudet ja vastuu koettiin tärkeäksi.

Oppilaiden asennoituminen seksuaalikasvatukseen ja koettu seksuaaliterveys on Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen opiskelijan Ekmanin (2006) pro gradu -tutkielma. Tutkielmassa selvitettiin koulun seksuaalikasvatuksen toteutumista sille asetettujen tavoitteiden suhteen. Tutkimusongelma jaettiin pienempiin osiin, joita olivat fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen seksuaaliterveys sekä seksuaalinen sosiaalinen vastuullisuus. Tutkielman aineisto kerättiin kyselylomakkeella, ja tutkimus on määrällinen. Tutkimukseen vastasi 93 ihmistä, tyttöjä 44 ja poikia 49, ja tulokset analysoitiin SPSS -ohjelmalla. Tulosten mukaan menestymisasennoituminen seksuaalikasvatukseen vaikutti hyvänä koettuun seksuaaliterveyteen ja seksuaaliseen sosiaaliseen vastuullisuuteen. Seksuaali-

kasvatuksen kokeminen pitkäväteisenä ja ahdistavana oli selkeässä yhteydessä heikkona koettuun seksuaaliterveyteen. Sukupuolten välillä oli selviä eroja kaikilla osa-alueilla. Tytöt ovat kriittisempiä omasta kehostaan kuin pojat. Suurin osa tytöistä oli sitä mieltä, että on tärkeää pystyä sanomaan ei sekä puhua seksuaaliseen kanssakäymiseen liittyvistä asioista kumppanin kanssa. Myös ehkäisystä huolehtiminen kuului tyttöjen mielestä kummallekin osapuolelle. Pojille nämä asiat eivät olleet yhtä tärkeitä. Tulosten mukaan koulun seksuaalikasvatuksessa on huomioitava opetussisällöt ja opetusmuodot, sekä korostettava seksuaalisen vastuullisuuden kuulumista kummallekin osapuolelle. Kaikkiaan koulun seksuaalikasvatus on vastannut hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin.

Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden Huuki-Saaren ja Valkosen (2014) opinnäytetyö käsittelee taidelähtöisiä menetelmiä 9.luokkalaisten nuorten seksuaalikasvatuksessa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää 9.luokkalaisten mielipiteitä taidelähtöisten menetelmien käytöstä seksuaalikasvatuksessa. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin millaisia asioita nuoret halusivat seksuaalikasvatuksessa käsiteltävän. Tavoitteena oli kehittää taidelähtöisten menetelmien käyttöä seksuaalikasvatuksessa sekä seksuaalikasvatuksen sisältöä 9.luokkalaisten tarpeiden mukaiseksi. Tietoa hankittiin kyselytutkimuksen avulla. Tutkimukseen osallistui 119 nuorta, 61 tyttöä ja 58 poikaa. Tulokset analysoitiin SPSS -ohjelmalla sekä sisällönanalyysillä. Tutkimus osoitti, että 69 % nuorista piti paljon tai erittäin paljon taidelähtöisten menetelmien käytöstä seksuaalikasvatuksessa. 52 % oli sitä mieltä, että taidelähtöisten menetelmien käyttäminen seksuaalikasvatuksessa on tehokkaampaa kuin perinteinen luento. Raskauden ehkäisyä, raskautta, seksuaalisen väkivallan tunnistamista, vuorovaikutustaitoja ihmissuhteissa, seksuaalista painostusta, seksuaalista häirintää sekä vanhemmuutta halusi yli 60 % nuorista käsiteltävän tunneilla. Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että taidelähtöiset menetelmät seksuaalikasvatuksessa ovat toimivia.

Raija Nummelinin (2000) väitöskirjan ”Seksuaalikasvatusmateriaalit — pääkaupunkiseutulaisten nuorten näkemyksiä ja kokemuksia” tarkoituksena oli tuottaa seksuaalikasvatuksen suunnittelua sekä kehittämistä palvelevaa tietoa. 15 - 16 -vuotiaiden nuorten näkemyksiä ja kokemuksia seksuaalikasvatuslehtisistä ja niiden käytöstä seksuaalikasvatuksessa selvitettiin kahdella avokysymyksellä. Kysymyksiin vastasi 64 9.luokkalaista tyttöä ja 70 9.luokkalaista poikaa. Vastausten erittelyssä käytettiin systemaattista analyysia. Vastaukset osoittivat, että nuoret pitivät lehtisiä tärkeinä ja tarpeellisina sekä suh-

tautuivat niiden käyttöön seksuaalikasvatuksessa myönteisesti. Tarjolla ollutta materiaalia pidettiin monin tavoin puutteellisena ja siihen suhtauduttiin kriittisesti. Nuorten mielestä asioita käsiteltiin siinä suppeasti ja pintapuolisesti. Lehtisissä oli paljon päällekkäistä tietoa sekä keskenään että peruskoulun seksuaaliopetuksen ja -neuvonnan kanssa. Myös lehtisten ulkoasu sai kriittistä palautetta. Kysymyksiin vastanneet kaipaivat sekä sanallisesti että kuvallisesti monipuolista materiaalia seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Faktatiedon ohelle toivottiin näkemyksellistä ja kokemuksellista tietoa, jotta omia ajatuksia ja kokemuksia voisi peilata. Kuvituksen koettiin tukevan ymmärtämistä ja kokonais käsityksen muodostamista. Lehtisten yleisilme voisi olla värikäs ja valoisa, kieliasu raikas ja selkeä. Kooltaan lehtiset olisivat helposti säilytettävän ja käsiteltävän kokoisia ja niitä olisi hyvä saada luettavaksi vaivattomasti. Tutkimus osoittaa, että nuorille seksuaalisuuteen liittyvistä asioista kertominen tulee olla laadukkaampaa ja joustavampaa. Lehtiset ja niiden avuin toteutettu seksuaalikasvatus kaipaavat kehittämistä.

Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa opiskelleen Tuomisen (2012) pro gradu -tutkielmassa käsitellään seksuaalikasvatuksen asiantuntijoiden näkemyksiä peruskoulun seksuaalikasvatuksesta. Tutkimuksen tavoitteena on löytää keinoja peruskoulun seksuaalikasvatuksen kehittämiseen tutkimalla millaista sen tulisi olla, miten sen opetus tulisi järjestää ja miten sitä voitaisiin kehittää. Tutkimus on laadullinen ja se on kerätty haastattelemalla kahdeksaa eri seksuaalikasvatuksen asiantuntijaa. Tutkimuksen mukaan seksuaalikasvatus koettiin tärkeäksi ja sen opetuksen laatua haluttiin parantaa. Yksilön tyytyväisyys omaan elämäänsä ja siten sen salliminen myös muille, näyttäytyi seksuaalikasvatuksen tärkeimpänä pyrkimyksenä. Laadukas seksuaalikasvatus edellyttää opettajalta oppilaantuntemusta, hänen tulee osata huomioida opetettavien ikätasoon liittyvät asiat ja huomioida yksittäisen oppilaan perhe- ja kulttuuritausta. Myös opettajan oma suhtautuminen seksuaalisuuteen nousi esille. Seksuaalikasvatuksen ja sen opetukseen tärkeimpänä periaatteena tutkimuksen mukaan on opetuksen jatkuvuus ja läpileikkaavuus. Tutkimuksen mukaan seksuaalikasvatuksen opetusmenetelmien tulisi olla monipuolisia ja vaihtelevia, jolloin ne sopivat erilaisille oppijoille. Seksuaaliopetuksen haluttiin olevan toiminnallista ja aktivoivaa erilaisten opetusmenetelmien avulla, jotta se saisi oppilaat pohtimaan asioita. Tätä tutkittiin yksittäisen oppitunnin tasolla ja saadut opetusmenetelmät jaettiin kolmeen ryhmään: itsenäinen työskentely, yhteistoiminnallinen työskentely sekä esittävä opetusmenetelmä. Yhteistoiminnallinen työskentely eli jollakin tasolla yhdessä työskentely nousi haastatteluissa eniten esille. Keskustelua pidettiin hyvänä työmenetelmänä, koska se tuo oppilaiden osaamisen, luokkailmapii- rin ja asenteet esille. Pelkkä opettajan puhe ei saanut kannatusta.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelleiden Suomisen ja Tuomisen (2007) opin-
näytetyö on nimeltään ”Omenakin putoaa puusta vasta kypsänä” - Opetusmenetelmien
vertailu kuudesluokkalaisten seksuaaliterveyskasvatuksessa. Oppinäytetyön tarkoituk-
sena oli vertailla sitä, miten eri opetusmenetelmät sopivat seksuaaliterveyskasvatuk-
seen. Se toteutettiin projektina, johon osallistui kuudennen luokan oppilaita kahdesta
koulusta. Oppilaiden toivomukset huomioon ottaen suunniteltiin neljä seksuaaliterveys-
kasvatustuntia, joissa kaikissa oli käytetty eri opetusmenetelmää. Opetusmenetelminä
olivat videoavusteinen opetus, atk-avusteinen opetus, opettajajohtoinen ryhmätyösken-
tely sekä opettajajohtoinen luento. Tuntien jälkeen opetusmenetelmien toimivuutta arvi-
oitiin itsearviointin, vertaisarviointin, luokkien opettajien, koulujen terveydenhoitajan
sekä oppilailta saadun palautteen pohjalta. Tulokset osoittivat, että parhaiten seksuaali-
terveyskasvatuksen opetusmenetelmäksi sopii opettajälähtöisen luennon sekä ryhmä-
työskentelyn yhdistelmä. Se tukee parhaiten erilaisia oppijoita sekä kokonaisvaltaista
oppimista. Videoavusteinen opetus koettiin osittain sopivaksi seksuaaliterveyskasvatuk-
sen opetukseen. Atk-avusteinen tunti oli kaikkein pidetyin ja se sopi hyvin pienryhmän
opettamiseen. Ryhmätyöskentely koettiin sopivana opetusmenetelmänä ja se toi vaihte-
levuutta tuntiin. Myös luentoa pidettiin hyvin soveltuvana ja havainnollistavana opetus-
menetelmänä seksuaalikasvatuksen opetuksessa.

Kontula ja Meriläinen (2007) käsittelevät seksuaalikasvatuksen kehittymistä ja sen muu-
toksia teoksessaan Koulun seksuaalikasvatus 2000 -luvun Suomessa. Seksuaalikasva-
tuksen opetus on vaihtunut sukupuolijaotelluista ryhmistä yhteisiin opetusryhmiin, joissa
tytöt ja pojat ovat keskenään. Kontulan ym. mukaan suurin muutos on tapahtunut 7. ja
8.luokalla. Vuonna 1996 7.luokalla 31,6 % ja 8.luokalla 40,9 % seksuaalikasvatusta an-
nettiin erikseen tytöille ja pojille, kun taas vuonna 2006 luvut olivat enää 5 % ja 5,2 %.
Kun verrataan vuotta 2006 vuoteen 1996, huomataan, että opetusmenetelmät eivät ole
suuresti muuttuneet vaan niiden käyttäminen opetuksessa. Verkkoavusteinen opetus on
tullut uudeksi opetusmenetelmäksi muiden rinnalle vuosien 1996 ja 2006 aikana.
Vuonna 2006 seuraavat opetusmenetelmät ovat olleet käytetympiä kuin vuonna 1996:
yhteinen keskustelu, pari- tai pienryhmätyöskentely sekä verkkoavusteinen opetus. Kun
taas vuonna 1996 pienryhmäopetus, henkilökohtainen keskustelu oppilaiden kanssa,
esitysten ja esitelmien laatiminen sekä pelit olivat käytetympiä kuin vuonna 2006. Kym-
menessä vuodessa koulujen tutustumiskäynnit erilaisiin seksuaaliterveys- ja nuorisopal-
veluihin olivat selvästi vähentyneet. Myös erilaisten seksuaaliterveyttä käsittelevien esit-
teiden ja kondomien jakaminen kouluissa oli selvästi vähentynyt. Noin yhdeksän koulua

kymmenestä käytti oppikirjoja tai tietoteoksia apuna seksuaaliterveyden opetuksessa sekä noin 90 prosenttia kouluista käytti opetuksessa jotain sähköistä tietolähdettä.

4 Työn tarkoitus ja tavoite

Empiirisen tutkimuksen tutkimusasetelma koostuu kolmesta elementistä: tutkimusongelmasta, aineistosta ja menetelmästä (Heikkilä 2008: 23). Erittelimme tutkimusongelmamme kolmeen apukysymykseen joiden avulla kartoitimme sitä. Keskeiset tutkimuskysymyksemme:

1. Minkälaisia näkemyksiä 9.luokkalaisilla on yläkoulun aikana saadusta seksuaalikasvatuksesta?
 - a. Mitä yhdeksäsluokkalaiset pitävät tärkeänä seksuaalikasvatuksessa?
 - b. Mistä yhdeksäsluokkalaiset kokevat saavansa tarpeeksi tietoa ja mistä eivät?
 - c. Miten yhdeksäsluokkalaiset kokevat opetusmenetelmät (esim. ryhmätyöskentely, luennot, tehtävät)?

Kartoitimme yhdeksäsluokkalaisten tärkeinä pitämiä asioita seksuaalikasvatuksessa sekä selvitimme mistä nuoret kokevat saavansa riittävästi tietoa ja miltä osin tiedonsaanti jää puutteelliseksi. Syksyllä jatkuneen aineiston keräämisen seurauksena muutimme tutkimuksemme kohderyhmän keväällä 2015 peruskoulun päättäneisiin nuoriin. Näihin kysymyksiin haimme vastauksia erittelemällä terveystiedon tunneilla käytävät aihealueet omiksi vastauskohdiksi eli väittämiksi. Aihealueina oli seksi, raskauden ehkäisymenetelmät, sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen, jälkiehkäisy ja abortti, pornograafinen materiaali, media seksuaalitietojen välittäjänä, seksuaalisuuden kehittyminen (sisältäen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen), vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikasvatuksessa, seurustelu ja rakkaus sekä seksuaalisuus eri kulttuureissa. Seksuaalikasvatuksessa käytettävien opetusmenetelmien soveltuvuutta oppilaiden näkökulmasta selvitimme erittelemällä yleisimmät opetusmenetelmät, jotka ovat ryhmä- tai parityöskentely, itsenäinen työskentely, luennot, tehtävät, videot sekä vapaamuotoinen keskustelu. Jokaisessa väittämässä oli viisi eri vastausvaihtoehtoa. Lisäksi annoimme vastaajille mahdollisuuden kertoa avoimella kysymyksellä kehitysideoitaan yläkoulun seksuaalikasvatuksesta.

5 Opinnäytetyön toteutus

Haimme aikaisempaa tutkimustietoa sähköisesti mm. Nelli-tietokannan kautta. Keskitimme tiedonhaun yläkoulun seksuaalikasvatukseen, seksuaaliterveyteen ja oppilaiden kokemuksiin ja ajatuksiin näistä. Käytimme paljon aikaisempia opinnäytetöitä aihealueestamme, koska olemassa olevaa kirjallisuutta nuorten kokemuksista liittyen seksuaalikasvatukseen ei ole riittävästi. Lisäksi hyödynsimme aiheesta löytyviä pro gradu -tutkielmia.

5.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyömme aineiston keruun toteutimme kvantitatiivisena eli määrällisenä menetelmänä kyselylomakkeella. Työstimme suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä sisältävän kyselylomakkeen. Suljettujen kysymysten väittämien vastauksia mittasimme Likertin asteikolla. Mietimme toisena vaihtoehtona myös Osgoodin asteikkoa. Vehkalahten (2008) mukaan kummatkin asteikot sopivat mielipiteiden mittaamiseen, mutta Osgoodin asteikko antaa enemmän välivaihtoehtoja vastauksille. Likertin asteikossa vastausvaihtoehtoja on 1–5 ja Osgoodin 1–7. Kysymysten luonteen vuoksi päädyimme Likertin asteikkoon ja kuvasimme kaikki vastausvaihtoehdot sanallisesti.

Myös Likertin asteikkoa käytetään paljon siten, että vain ääripäät kuvataan sanallisesti, siis ikään kuin Osgoodin asteikon tapaan. Selvempää on kuitenkin kuvata kaikki vaihtoehdot sanallisesti, jotta vastaajat ymmärtävät asteikon mahdollisimman yhtenäisellä tavalla. (Vehkalahti 2008: 39.)

Tutkimuksen tavoite on oltava täysin selvillä, ennen kuin kyselylomakkeen laatiminen aloitetaan. Tutkijan täytyy tietää mihin kysymyksiin hän etsii vastauksia. (Heikkilä 2008: 47.)

Heikkilän (2008) mukaan kyselylomakkeen laatimiseen kuuluu seuraavat vaiheet: tutkitavien asioiden nimeäminen, lomakkeen rakenteen suunnittelu, kysymysten muotoilu, lomakkeen testaus, lomakkeen mahdolliset korjaukset ja lopullinen lomake. Kyselylomakkeen tulee olla houkutteleva ja selkeä, jotta siihen vastataan.

Kyselylomakkeeseen tuli kolme suljettua kysymystä, joista kukin sisälsi kuudesta kymmeneen väittämää. Niiden vastausvaihtoehtoina käytimme Likertin asteikkoa: 1= täysin samaa mieltä, 2= osittain samaa mieltä, 3= ei samaa eikä eri mieltä, 4= osittain eri mieltä, 5= täysin eri mieltä. Väittämiä oli kyselyssä kokonaisuudessaan 26 kappaletta. Yleisesti kartoitimme vastausta ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme: 9.luokkalaisten näkemyksiä yläkoulun seksuaalikasvatuksesta. Tarkensimme tätä kolmella apukysymyksellä: mitä aihealueita nuoret pitävät tärkeinä seksuaalikasvatuksessa, mistä he kokevat saaneensa tarpeeksi tietoa sekä eri opetusmenetelmien toimivuus seksuaalikasvatuksessa. Kaksi ensimmäistä kysymystä sisälsi kymmenen väittämää eli seksuaalikasvatuksen aihealueet, esimerkiksi sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen. Kolmas kysymys sisälsi kuusi väittämää eli eri opetusmenetelmät. Teimme kyselylomakkeen loppuun yhden avoimen kysymyksen, johon vastaaja sai kirjoittaa kehittämisideoita yläkoulun seksuaalikasvatukseen liittyen. Taustatiedoissa kartoitimme sukupuolen sekä iän.

Kyselytutkimuksen toteutimme internet-kyselynä e-lomakkeella. Internet-kyselyissä vastaukset tallentuvat tietokantaan, joka mahdollistaa aineiston käsittelyn tilasto-ohjelmistolla heti aineiston keruun päätyttyä (Heikkilä 2008: 69). Koska nykypäivänä sähköinen asiointi on hyvin yleistä, uskoimme kohdejoukkomme olevan helposti tavoitettavissa internetin välityksellä. Tällöin myös älypuhelimet mahdollistivat kyselyyn vastaamisen, minkä ansiosta vastaaminen ei vaatinut ennalta määrättyä aikaa tai paikkaa. Nuoret pystyivät vastaamaan kyselyyn silloin, kun heille parhaiten sopi.

Käytimme osittain lumipallo-otantaa (snowball sampling) aineiston keräämisessä. Tutkittava kohdejoukko oli ikähaitariltaan niin nuorta, ettei meillä ollut tarpeeksi kontakteja siihen kuuluvien nuoriin. Käytimme hyväksi olemassa olevia kontakteja ja pyysimme heitä levittämään kyselyä muille saman ikäisille. Kyseiset ihmiset levittivät vapaaehtoisesti kyselyä eteenpäin. Laitoimme kyselyn linkin myös sosiaaliseen mediaan kaikkien nähtäväksi ja pyysimme ihmisiä jakamaan sitä muille.

5.2 Aineiston keruu ja analysoiminen

Tutkimuksen perusjoukko on se tutkittava kohdejoukko, josta tietoa halutaan. Se on määritettävä ensin tarkasti, ennen kuin siitä pystytään valitsemaan mahdollisimman edustava otos. —

Otos ei voi koskaan täysin tarkasti kuvata perusjoukkoa. Otoksesta saatavat tulokset ovat voimassa koko perusjoukossa vain tietyllä todennäköisyydellä. (Heikkilä 2008: 34)

Kyselymme tutkittava perusjoukko oli yläkoululaiset, jotka ovat suorittaneet koko yläkoulun seksuaalikasvatuksen oppimäärän. Tarkennettuna se tarkoitti keväällä 2015 yläkoulun päättäviä 9.luokkalaisia. Koska jouduimme jatkamaan aineiston hankintaa vielä syksyllä, otimme siinä vaiheessa mukaan myös lukion ja ammattikoulun aloittaneet oppilaat. Keväällä kyselyyn vastasi 19 nuorta ja syksyllä 36 nuorta.

Näytekoon tulisi olla vähintään 100, jos kohderyhmä on suppea ja tuloksia tarkastellaan kokonaistasolla. — Luonnollisen ylärajan otoskoolle asettaa yleensä tutkimuksen aikataulu ja kokonaisbudjetti. (Heikkilä 2008, 45)

Heikkilän (2008) mukaan otoskoon viitearvoista joskus joudutaan tinkimään käytännön toteutuksessa. Koska aineisto kerätään internetpohjaisella survey-tutkimuksella, vastaukset edustavat otoksen sijasta näytettä. Tällöin tuloksia ei voida yleistää koskemaan kaikkia yhdeksäsluokkalaisia, joten tutkimuksen tulokset antavatkin hieman suuntaa. Taloudelliset resurssit opinnäytetyön tekemisessä rajasivat toimintaa tiukasti, koska siihen ei ollut myönnetty erillistä budjettia. Tämän takia internet-kysely oli kohdallamme toimivin menetelmä aineiston keruuseen. Aineiston keruun kannalta koululaisten kesäloma oli rajoittava tekijä, mikä vaikeutti vastausten saamista.

Koska vastaukset tallentuivat suoraan tietokantaan internet-kyselyssä, käytimme tilasto-ohjelmaa niiden analysointiin. E-lomakkeen käyttäminen mahdollisti vastausten siirtämisen ja käsittelemisen helposti haluttuun tilasto-ohjelmaan. Alustavasti olimme miettineet tulosten analysointiin käytettävän SPSS -tilasto-ohjelmaa. Heikkilän (2008) mukaan SPSS -ohjelmalla saadut tulosteet toimivat yhdessä Microsoft Officen ohjelmien kanssa, jonka takia sen käyttäminen tuntui loogisimmalta. SPSS -ohjelmalla purimme kyselyllä saamamme datan taulukkoihin Microsoft Word -ohjelmaan. Käytimme näiden lisäksi myös Microsoft Excel -taulukko-ohjelmaa saadun tiedon käsittelemiseen ja jäsentämiseen.

Olimme alustavasti suunnitelleet toteuttavamme kyselyn kevään 2015 aikana sosiaalisen median kautta internet-kyselynä. Työsuunnitelmaa tehdessämme suunnittelimme

kyselylomaketta, kysymyksiä ja sopivaa vastausasteikkoa. Kyselylomakkeen testaaminen ennen sen käyttöönottoa vei viisi arkipäivää ja se testattiin muutamalla kohderyhmään kuuluvalla henkilöllä. Koska 9.luokkalaisten kevään 2015 lukukausi loppui 30.5.2015, tuli aineiston kerääminen aloittaa mahdollisimman pian, jotta haluttu vastajamäärä olisi saavutettu.

Aineiston keruu keväällä 2015 saatiin käyntiin vasta toukokuun alussa, jonka vuoksi vastausten määrä jäi vajaaksi tavoitellusta määrästä. Toukokuun aikana saimme yhteensä 19 vastausta. Vastaukset tulivat pienessä ajassa sen jälkeen, kun kyselyä lähdettiin levittämään. Luultavasti oppilaiden kesäloman alkamisen vuoksi vastausten saaminen pysähtyi ja vastausten määrä pysyi kesän ajan samana.

Syyskuussa ryhdyimme uudestaan levittämään kyselyä, jotta saisimme tarvittavan määrän vastauksia kyselyyn. Tällä kertaa hyväksyimme kohderyhmään mukaan myös lukion 1.luokkalaiset sekä ammattikoulun aloittaneet, koska he olivat päättäneet peruskoulun keväällä. Heillä on yläkoulun oppimäärä hyvässä muistissa eikä lukion seksuaalikasvatus ollut vielä todennäköisesti alkanut. Uskomme, että peruskoulun valmistumisesta kulunut lyhyt aika mahdollisti kyselyyn vastaamisen kesän jälkeenkin, vaikka muut opinnot olisivatkin jo alkaneet. Näin ollen nuoret pystyivät vastaamaan kyselyyn yläkoulussa saadun seksuaalikasvatuksen pohjalta sekoittamatta sitä syksyllä saatuun opetukseen. Tällä kertaa kysely levisi sosiaalisen median kautta paremmin kuin keväällä, koska meidän lisäksi myös muut levittivät sitä aktiivisemmin. Vastauksia tuli lisää muutaman viikon ajan ja määraaikaan mennessä niitä oli yhteensä 55 kappaletta.

Opinnäytetyömme tuloksista teemme julisteen, jossa esittelemme tutkimuksemme etenemisen, sen keskeisimmät asiat ja saamamme tulokset. Työn tulokset esittelemme terveydenhoitajaryhmällemme ja julisteen laitamme esille koulun seinälle.

6 Tutkimustulokset

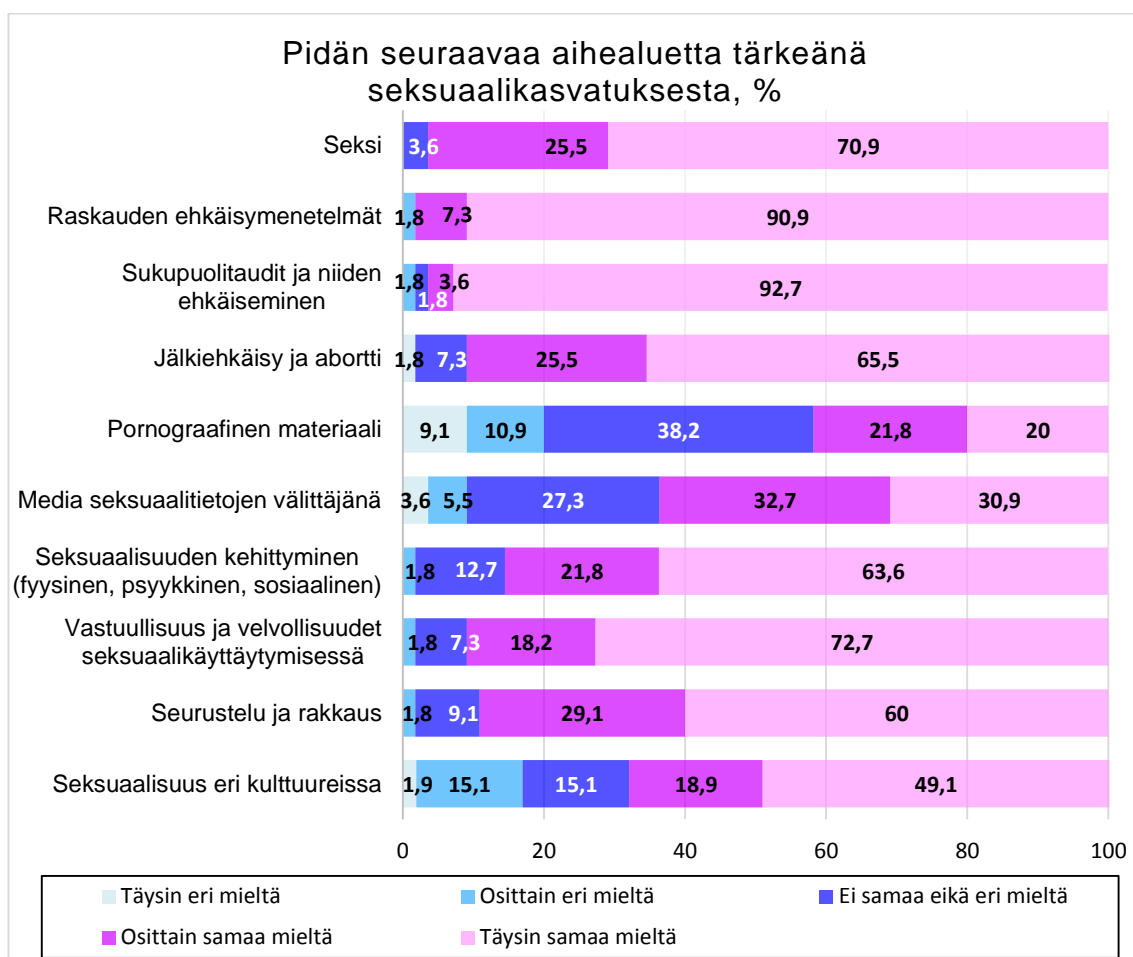
6.1 Vastaajien taustatiedot

Internet-kyselyyn vastasi 55 nuorta, joista 41 oli tyttöjä ja 13 poikia. Yksi vastaajista ei antanut taustatietojansa eli sukupuolta ja ikää. Kyselyyn vastanneiden ikä vaihteli 14-

vuotiaasta 17-vuotiaaseen. Valtaosa vastaajista oli 16-vuotiaita (52,7 %) ja seuraavaksi eniten vastasi 15-vuotiaat (29,1 %). Toiseksi vähiten vastauksia jätti 17-vuotiaat (12,7 %) ja 14-vuotiaita oli vain 2 (3,6 %).

6.2 Nuorten tärkeänä pitämät aihealueet seksuaalikasvatuksessa

Tulokset osoittavat, että nuoret pitävät valtaosaa seksuaalikasvatuksen aihealueista hyvin tärkeinä. Erityisen tärkeinä nuoret pitivät sukupuolitautilien ja niiden ehkäisyn sekä raskauden ehkäisymenetelmien käsittelemistä terveystiedon tunneilla. Kolmanneksi eniten ”täysin samaa mieltä” oli vastattu kohtaan ”vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikäyttäytymisessä”. (kuvio 1)

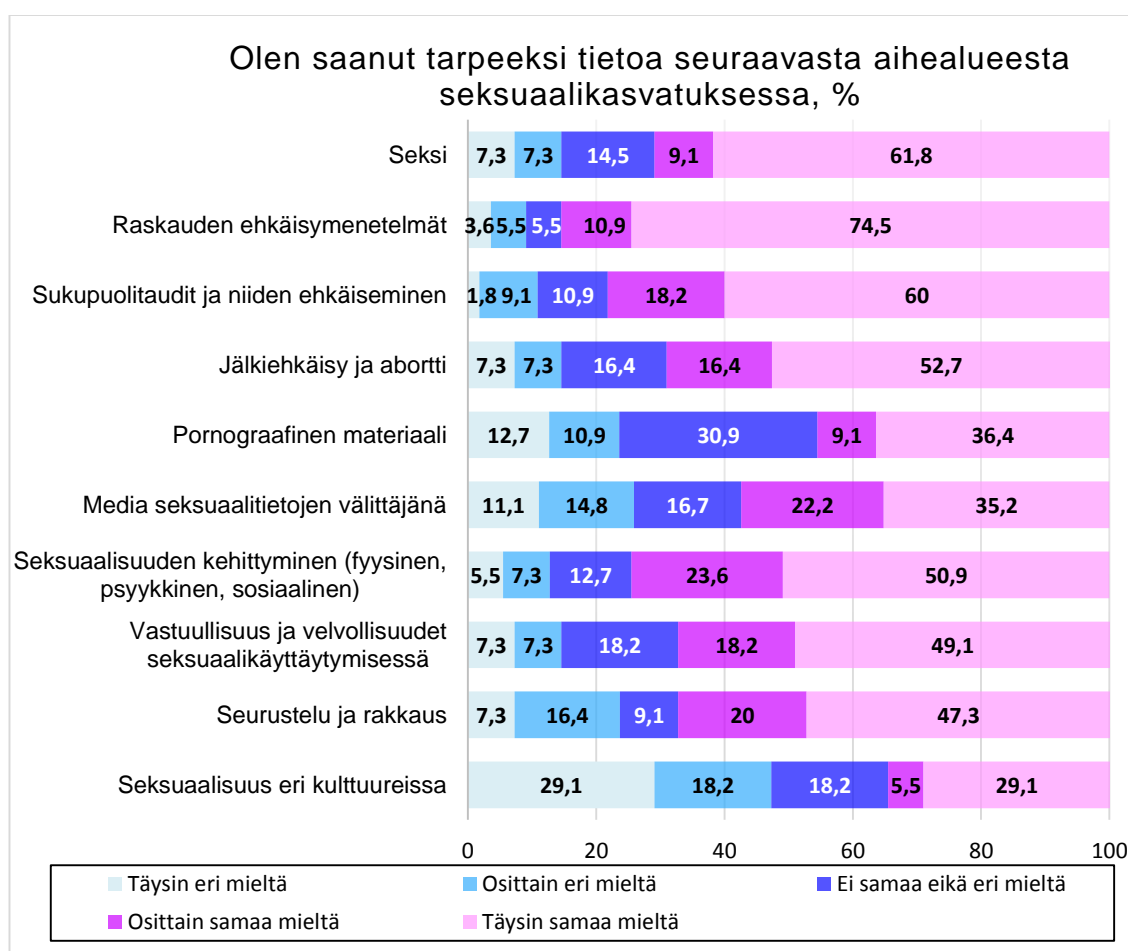
Kuvio 1. Nuorten mielipiteet tärkeistä aihealueista seksuaalikasvatuksessa.

Vähiten tärkeänä nuoret pitivät pornograafisesta materiaalista keskustelemista. Siihen suurin osa oli vastannut ”ei samaa eikä eri mieltä”. Kyseiseen kohtaan oli myös vastattu

”täysin eri mieltä” enemmän kuin muihin kohtiin (9,1 %). Media seksuaalitietojen välittäjänä oli myös aihealueena sellainen, jota nuoret eivät pitäneet yhtä tärkeänä kuin muita. Siihen vastattiin hieman enemmän ”osittain samaa mieltä” (32,7 %) kuin ”täysin samaa mieltä” (30,9 %). Kokonaisuudessaan seitsemässä väittämässä kymmenestä yli puolet vastaajista on täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Kaksi vastaajaa ei ollut vastannut kohtaan ”seksuaalisuus eri kulttuureissa”.

6.3 Nuorten kokemukset tiedonsaannista seksuaalikasvatuksessa

Tulosten mukaan nuoret ovat melko tyytyväisiä tiedonsaantiin yläkoulun seksuaalikasvatuksessa. Parhaiten nuoret kokevat saaneensa tietoa raskauden ehkäisymenetelmistä. Myös seksistä sekä sukupuolitaudeista ja niiden ehkäisemisestä he ovat vastausten perusteella saaneet melko hyvin tietoa. (kuvio 2)

Kuvio 2. Nuorten mielipiteet tiedonsaannin riittävyydestä seksuaalikasvatuksessa.

Vähiten tietoa nuoret näyttävät saaneensa seksuaalisuudesta eri kulttuureissa. Siihen jopa 29,1 % ovat vastanneet ”täysin eri mieltä”. Saman verran kyseiseen kohtaan on myös vastattu ”täysin samaa mieltä”. Kaiken kaikkiaan nuoret kokevat tiedonsaannin melko hyvänä, vaikkakin vastaukset jakaantuvat laajemmin eri vaihtoehtoihin. Kokonaisuudessaan viidessä väittämässä kymmenestä yli puolet vastaajista on täysin samaa mieltä tiedon riittävästä saannista väittämän kohdalla. Yksi vastaaja ei ollut vastannut kohtaan ”media seksuaalitietojen välittäjänä”.

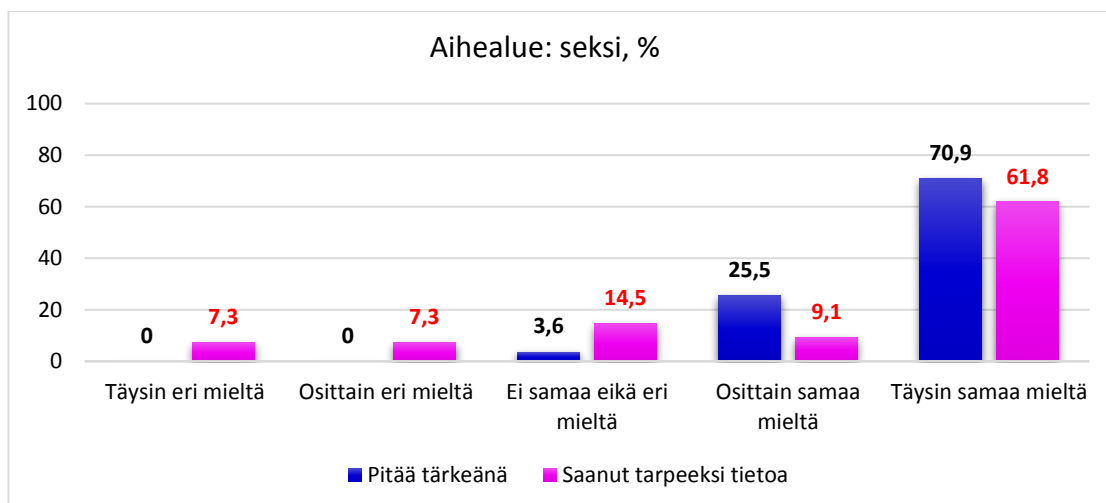
6.4 Tiedonsaannin riittävyys aihealueittain seksuaalikasvatuksessa

Tärkeimmiksi kokemistaan aihealueista eli sukupuolitaudeista ja niiden ehkäisemisestä sekä raskauden ehkäisymenetelmistä yli puolet nuorista kokivat saaneensa riittävästi tietoa. Täysin samaa mieltä sukupuolitauteja ja niiden ehkäisyä koskevan tiedon saannin riittävydestä oli 60 %. Raskauden ehkäisymenetelmien kohdalla täysin samaa mieltä oli 74,5 % vastaajista. Kolmanneksi tärkeimpänä pidetystä aihealueesta eli ”vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikäyttäytymisessä” 49,1 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että tiedonsaanti oli riittävää. Vähiten tärkeänä pidetyistä aihealueista eli porno-graafisesta materiaalista, mediasta seksuaalitietojen välittäjänä sekä seksuaalisuudesta eri kulttuureissa nuoret myös kokivat saaneensa vähiten tietoa terveystiedon tunneilla. Vain alle 37 % vastaajista oli täysin samaa mieltä riittävän tiedon saannista kyseisissä aihealueissa.

Jos tuloksia tarkastellaan aihealueittain vertailemalla tärkeänä koettujen aiheiden vastausten määrää suhteessa tarpeeksi tietoa saaneiden vastauksien määrään, huomataan joissakin kysymyksissä selvää hajontaa vastauksissa. Eli nuoret eivät ole kokeneet saaneensa tarpeeksi tietoa tärkeänä pitämästään aiheesta tai aiheesta, jota nuoret eivät pitäneet tärkeänä, on kuitenkin koettu saatavan tarpeeksi tietoa. Kysymyksissä porno-graafinen materiaali, media seksuaalitietojen välittäjänä sekä seksuaalisuus eri kulttuureissa nuorten mielipiteet jakautuivat laajemmin eri vastausvaihtoehtoihin. Myös kohdassa seurustelu ja rakkaus esiintyi hieman enemmän hajontaa kuin lopuissa kysymyksissä.

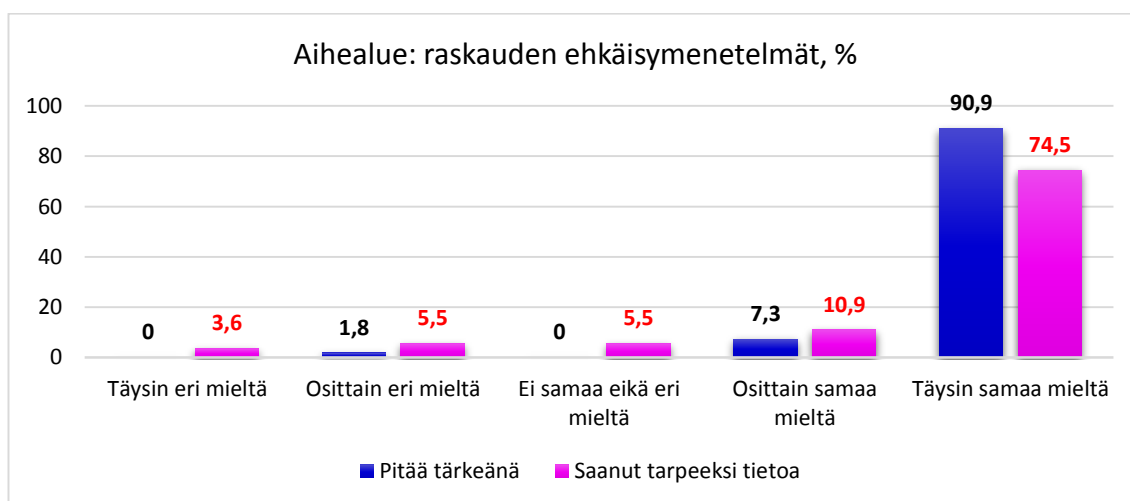
Vastausten mukaan seksi koettiin tärkeäksi aihealueeksi seksuaalikasvatuksessa, mutta siitä ei saatu tarpeeksi tietoa. Vastaajista 70,9 % oli täysin samaa mieltä ja 25,5 % nuorista oli osittain samaa mieltä väittämän kanssa, että seksi on tärkeä aihealue seksuaa-

likasvatuksessa. Kuitenkin 61,8 % vastasi ”täysin samaa mieltä” siitä, että oli saanut tarpeeksi tietoa aiheesta. ”Osittain samaa mieltä” oli vastannut 9,1 %, ”ei samaa eikä eri mieltä” 14,5 % ja ”osittain eri mieltä” sekä ”täysin eri mieltä” oli kumpaankin vastannut 7,3 %. (kuvio 3)

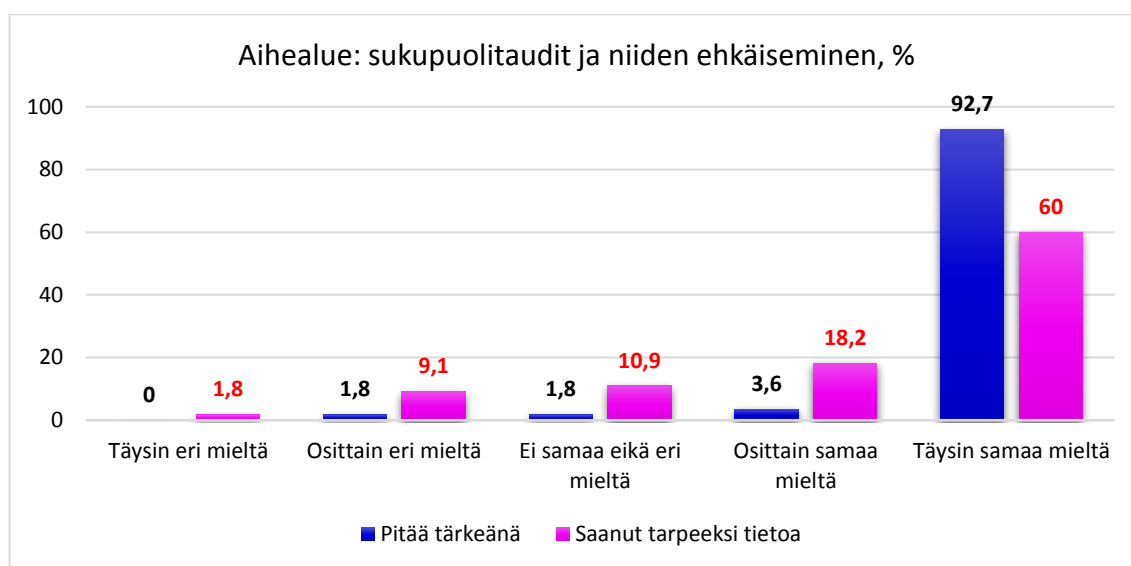
Kuvio 3. Nuorten mielipiteet aihealueen ”seksi” tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Raskauden ehkäisymenetelmät oli vastausten mukaan koettu toiseksi tärkeimmäksi aihealueeksi, mutta yhtä suuri määrä vastaajista ei ollut kokenut saaneensa tarpeeksi tietoa. Nuorista 90,9 % oli täysin samaa mieltä aiheen tärkeyden kanssa, 7,3 % osittain samaa mieltä ja 1,8 % osittain eri mieltä. Riittävän tiedonsaannin suhteen ”täysin samaa mieltä” vastasi 74,5 % ja 10,9 % oli osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Ei samaa eikä eri mieltä oli 5,5 %, osittain eri mieltä 5,5 % ja täysin eri mieltä 3,6 %. (kuvio 4)

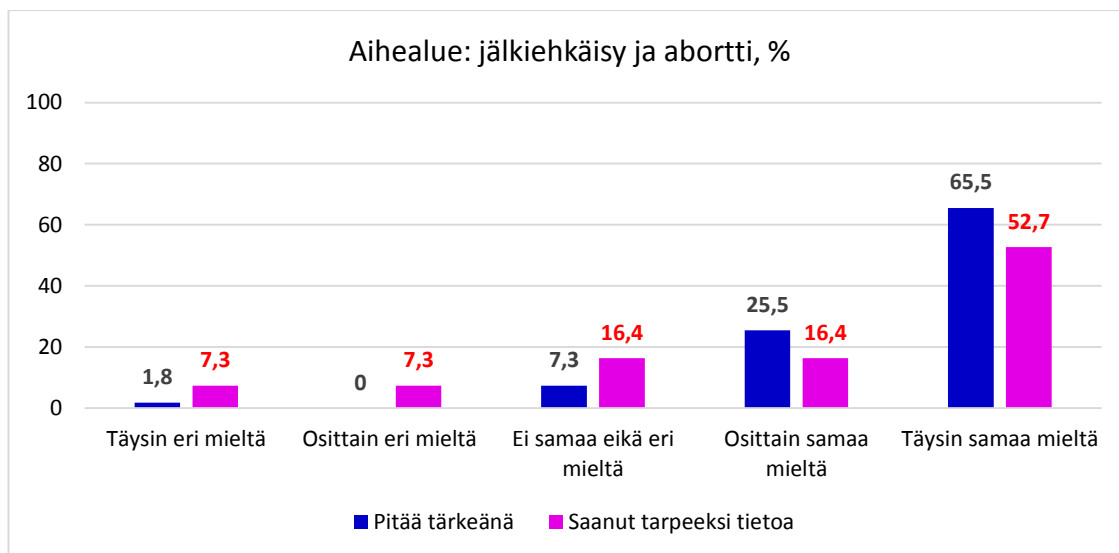
Kuvio 4. Nuorten mielipiteet aihealueen ”raskauden ehkäisymenetelmät” tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Seksuaalikasvatuksen tärkeimmäksi aihealueeksi nousi tulosten perusteella sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen. Vastaajista 92,7 % vastasi ”täysin samaa mieltä” ja 3,6 % oli osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Kategorioissa ”ei samaa eikä eri mieltä” sekä ”osittain eri mieltä” oli kummassakin vastauksia 1,8 %. Vain 60 % nuorista oli täysin samaa mieltä ja 18,2 % osittain samaa mieltä siitä, että oli saanut tarpeeksi tietoa aiheesta. Tiedonsaannin suhteen ”ei samaa eikä eri mieltä” vastasi 10,9 %, ”osittain eri mieltä” 9,1 % ja ”täysin eri mieltä” 1,8 %. Tuloksista nähdään, että kyseisen aihealue koettiin tärkeänä, mutta moni nuorista ei kokenut tiedonsaantia riittävänä. (kuvio 5)

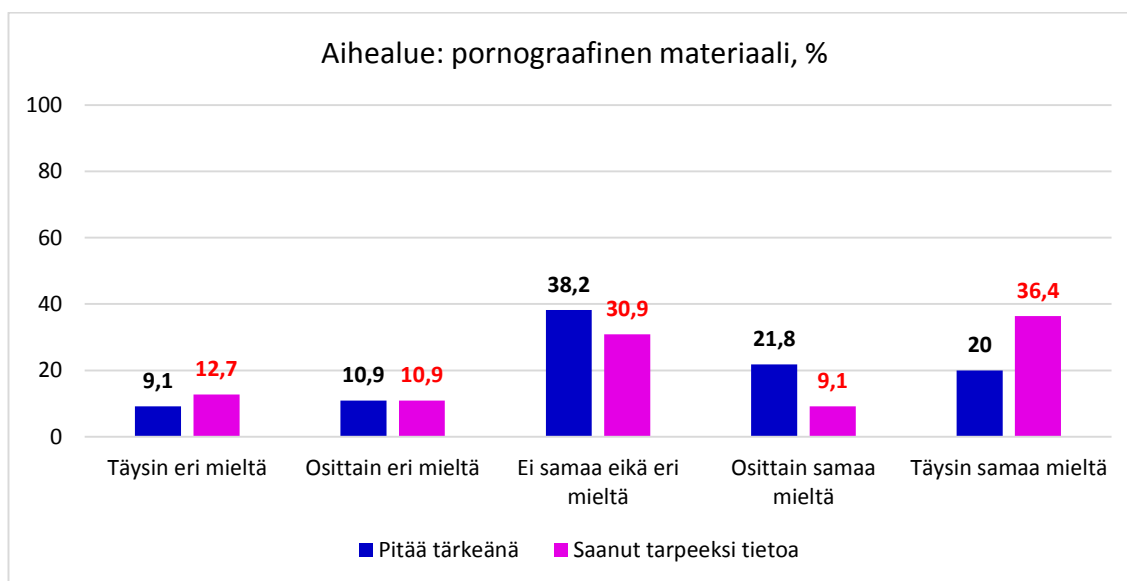
Kuvio 5. Nuorten mielipiteet aihealueen "sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen" tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Jälkiehkäisyä ja aborttia koskevassa väittämässä vastaajista 65,5 % vastasi ”täysin samaa mieltä”, 25,5 % ”osittain samaa mieltä”, 7,3 % ”ei samaa eikä eri mieltä” ja 1,8 % ”täysin eri mieltä” aiheen tärkeydestä seksuaalikasvatuksessa. Jälkiehkäisystä ja abortista 52,7 % vastaajista koki saaneensa tarpeeksi tietoa. ”Osittain samaa mieltä” ja ”ei samaa mieltä eikä eri mieltä” saivat tiedonsaannista yhtä paljon ääniä, 16,4 %, kuin myös ”osittain eri mieltä” ja ”täysin eri mieltä” saivat saman verran ääniä, 7,3 %. Kokonaisuudessaan tiedonsaanti ei ole tulosten mukaan riittävää. (kuvio 6)

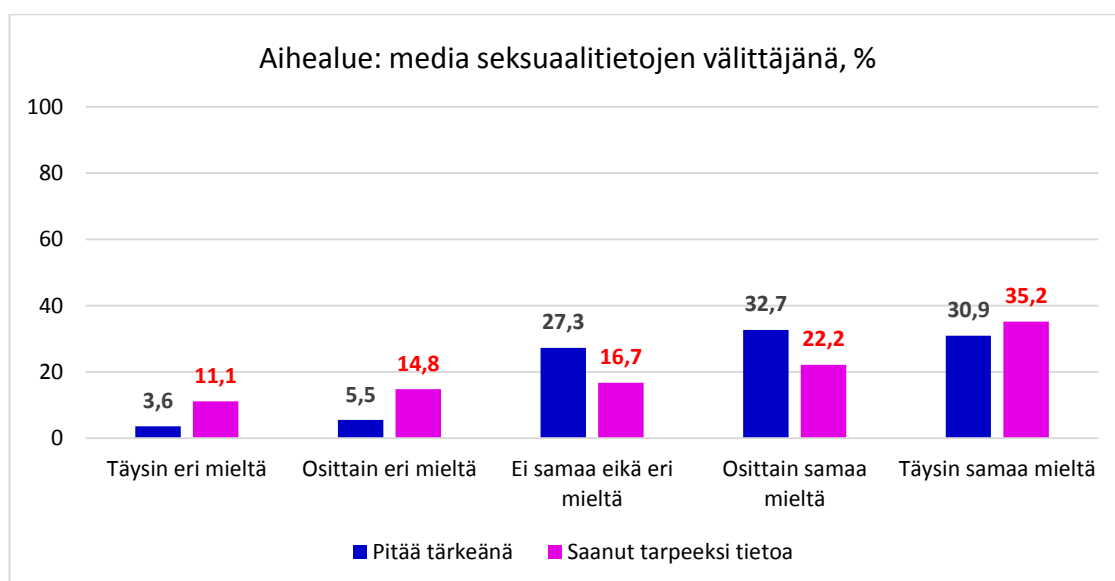
Kuvio 6. Nuorten mielipiteet aihealueen "jälkiehkäisy ja abortti" tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Iso osa vastaajista (38,2 %) ei ollut samaa eikä eri mieltä siitä pitävätkö pornograafista materiaalia tärkeänä aihealueena seksuaalikasvatuksessa. Vastaukset jakaantuivat eri luokkiin seuraavasti: täysin samaa mieltä 20 %, osittain samaa mieltä 21,8 %, osittain eri mieltä 10,9 % ja täysin eri mieltä 9,1 %. Vastausten perusteella iso osa nuorista koki saaneensa tarpeeksi tietoa aiheesta, mutta moni ei myöskään osannut kertoa kantansa. Vastaajista 36,4 % oli täysin samaa mieltä riittävästä tiedonsaannista, 30,9 % vastasi "ei samaa eikä eri mieltä", 12,7 % "täysin eri mieltä", 10,9 % "osittain eri mieltä" oli ja 9,1 % "osittain samaa mieltä". (kuvio 7)

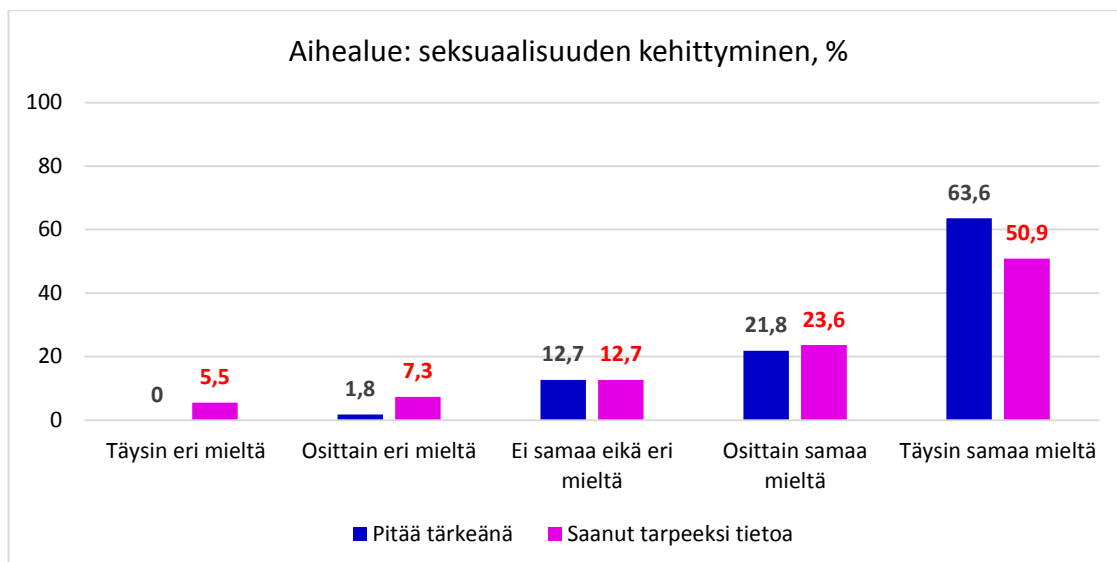
Kuvio 7. Nuorten mielipiteet aihealueen "pornograafinen materiaali" tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Vastaukset väittämän ”media seksuaalitietojen välittäjänä” tärkeydestä jakaantuivat suurimmaksi osin tasaisesti kolmen luokan kesken: osittain samaa mieltä (32,7 %), täysin samaa mieltä (30,9 %) sekä ei samaa eikä eri mieltä (27,3 %). ”Osittain eri mieltä” vastasi 5,5 % ja ”täysin eri mieltä” 3,6 %. Tutkittaessa olivatko nuoret saaneet omasta mielestään tarpeeksi tietoa aiheesta, vastaukset jakaantuivat kaikkiin vastausluokkiin seuraavasti: täysin samaa mieltä 35,2 %, osittain samaa mieltä 22,2 %, ei samaa eikä eri mieltä 16,7 %, osittain eri mieltä 14,8 % ja täysin eri mieltä 11,1 %. Suurin osa koki tiedonsaannin hyvänä, mutta moni ei osannut kertoa kantaansa ja usea vastaaja oli myös eri mieltä väittämän kanssa. (kuvio 8)

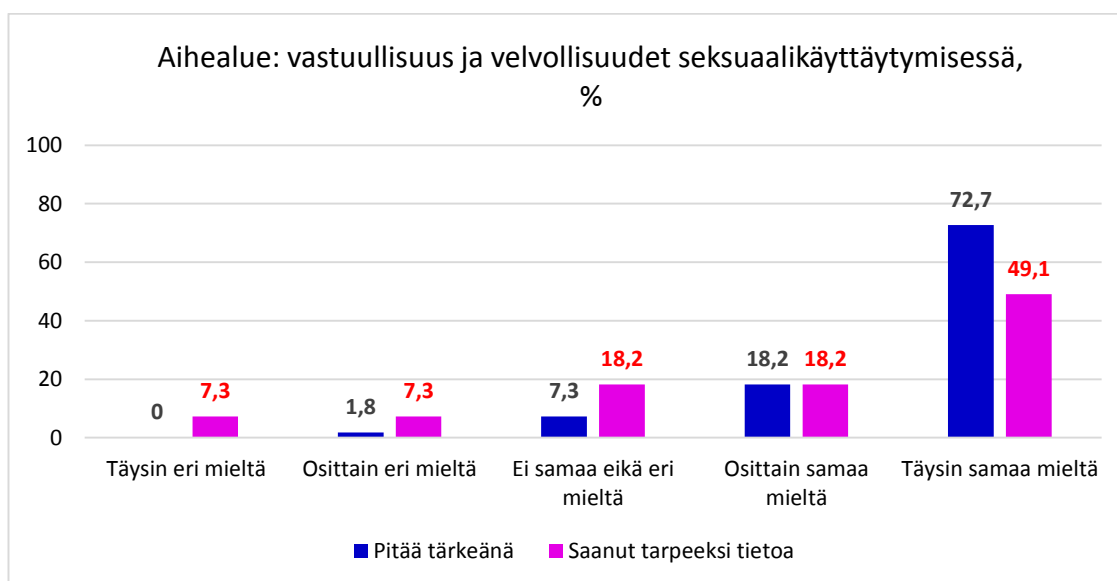
Kuvio 8. Nuorten mielipiteet aihealueen ”media seksuaalitietojen välittäjänä” tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Seksuaalisuuden kehittyminen koettiin vastausten mukaan pääasiassa tärkeänä seksuaalikasvatuksen aihealueena ja tiedonsaanti oli ollut riittävää. Vastausten mukaan 63,6 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että pitää aihetta tärkeänä. Osittain samaa mieltä oli 21,8 %, ei samaa eikä eri mieltä 12,7 % ja osittain eri mieltä 1,8 %. Täysin samaa mieltä, että oli saanut tarpeeksi tietoa aiheesta, oli 50,9 %. Loput vastaukset jakaantuivat seuraavasti: osittain samaa mieltä 23,6 %, ei samaa eikä eri mieltä 12,7 %, osittain eri mieltä 7,3 % sekä täysin eri mieltä 5,5 %. (kuvio 9)

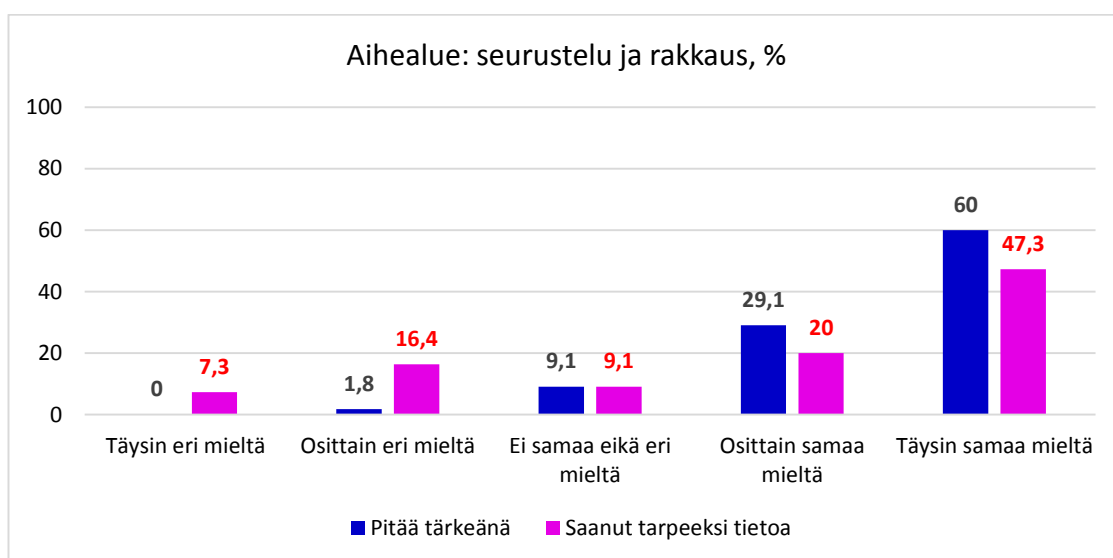
Kuvio 9. Nuorten mielipiteet aihealueen "seksuaalinen kehittyminen" tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

Väittämässä "vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikäyttäytymisessä" suurin osa (72,7 %) vastaajista piti aihetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa. Loput vastaukset jakaantui-
vat 18,2 % "osittain samaa mieltä", 7,3 % "ei samaa eikä eri mieltä" ja 1,8 % "täysin eri mieltä". Kuitenkin vain 49,1 % koki saaneensa tarpeeksi tietoa kyseisestä aiheesta, "osit-
tain samaa mieltä" sekä "ei samaa eikä eri mieltä" keräsivät yhtä paljon ääniä, 18,2 %.
"Osittain eri mieltä" ja "täysin eri mieltä" saivat keskenään myös saman verran ääniä, 7,3
%. Nuorten vastauksien perusteella suurin osa piti aihetta tärkeänä, mutta läheskään
yhtä moni ei kokenut saaneensa tarpeeksi tietoa siitä. (kuvio 10)

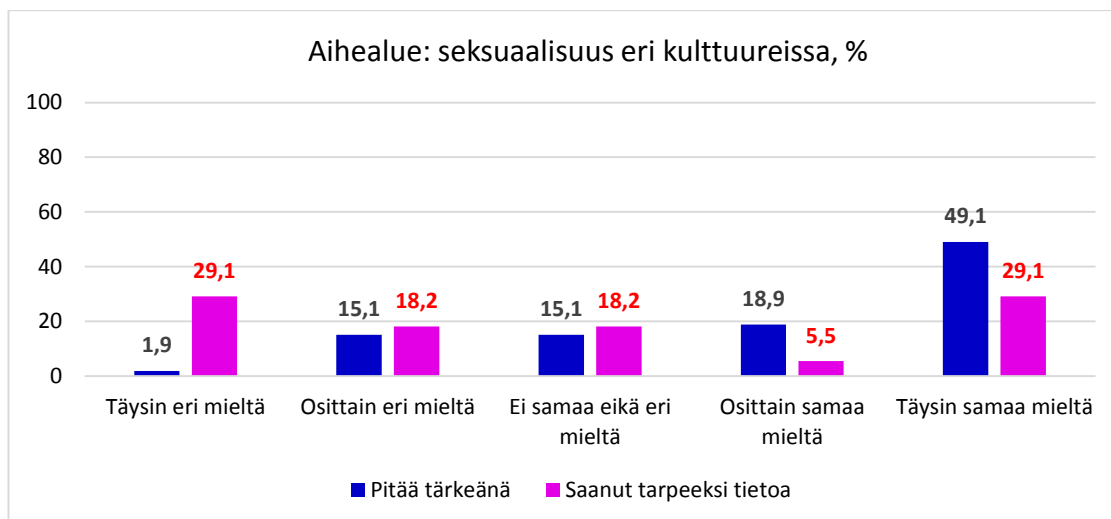
Kuvio 10. Nuorten mielipiteet aihealueen "vastuullisuus ja velvollisuus seksuaalikäyttäytymisessä" tärkey-
destä suhteessa tiedonsaantiin.

Suurin osa eli 60 % vastaajista piti seurustelua ja rakkautta tärkeänä osana seksuaalikasvatusta. Lopuista vastauksista 29,1 % oli osittain samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä oli 9,1 % sekä osittain eri mieltä 1,8 %. Riittävän tiedonsaannin suhteen vastaukset jakaantuivat hieman laajemmin: täysin samaa mieltä oli 47,3 %, osittain samaa mieltä 20 %, ei samaa eikä eri mieltä 9,1 %, osittain eri mieltä 16,4 % sekä täysin eri mieltä 7,3 %. Vastausten mukaan moni oli saanut riittävästi tietoa aiheesta, mutta yli puolet vastaajista koki tiedonsaannin aiheesta jääneen vajaaksi. (kuvio 11)

Kuvio 11. Nuorten mielipiteet aihealueen "seurustelu ja rakkaus" tärkeydestä suhteessa tiedonsaantiin.

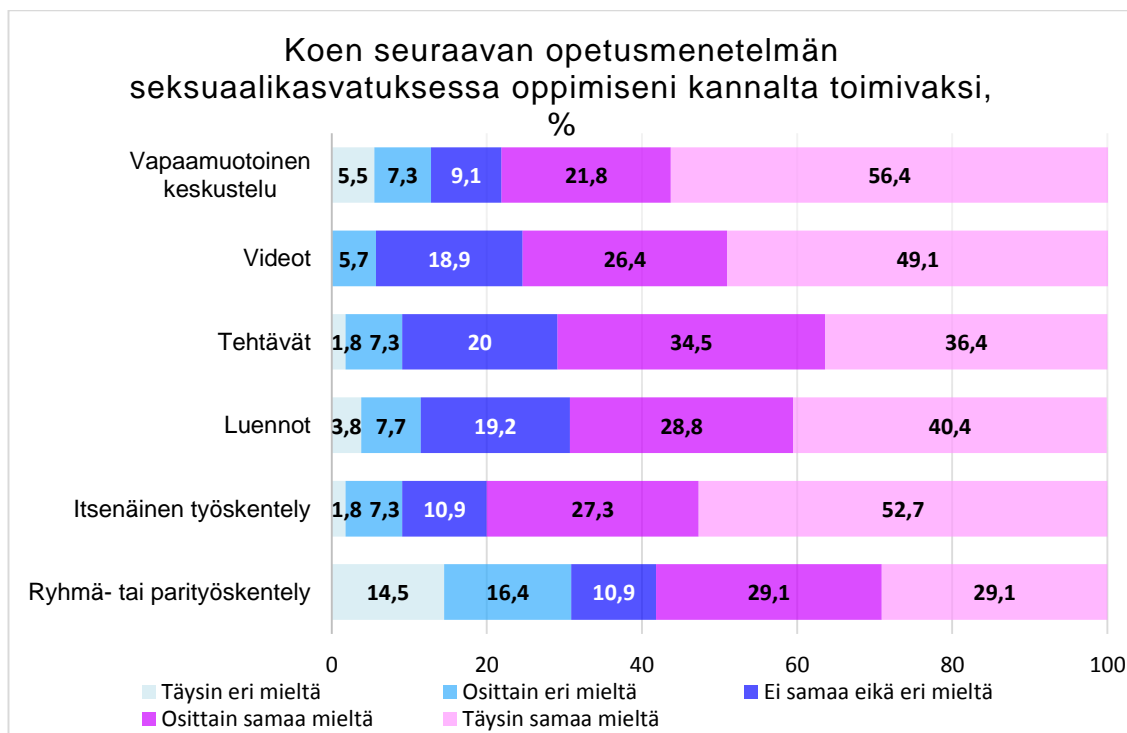
Vastaukset jakaantuivat laajalti eri vaihtoehtoihin väittämässä "seksuaalisuus eri kulttuureissa". Vastausten perusteella aihe koettiin tärkeänä, "täysin samaa mieltä" vastasi 49,1 % ja "osittain samaa mieltä" 18,9 %. Vastaajista 15,1 % ei ollut samaa eikä eri mieltä väittämän kanssa. Osittain eri mieltä oli 15,1 % ja täysin eri mieltä 1,9 %. Kysyttäessä tiedonsaannin riittävyyttä vastauksia oli yhtä paljon kummassakin ääripäässä: täysin samaa mieltä oli 29,1 % sekä täysin eri mieltä 29,1 %. "Osittain eri mieltä" sekä "ei samaa eikä eri mieltä" oli kummassakin kategoriassa vastauksia 18,2 %. "Osittain samaa mieltä" vastasi 5,5 %. Yleisesti ottaen vastaajien mukaan aihealue koettiin tärkeänä, mutta tiedonsaanti oli puutteellista. (kuvio 12)

Kuvio 12. Nuorten mielipiteet aihealueen "seksuaalisuus eri kulttuureissa" tärkeydestä suhteessa tiedon-saantiin.

6.5 Eri opetusmenetelmien toimivuus

Tulosten mukaan näyttää siltä, että monet eri opetusmenetelmät seksuaalikasvatuk-sessa tukevat nuorten oppimista, eikä mikään opetusmenetelmä ole merkittävästi muita toimivampi. Väittämässä "ryhmä- tai parityöskentely" vastaukset jakaantuivat laajemmin eri vastausvaihtoehtoihin kuin kysymyksen muissa väittämissä. (kuvio 13)

Kuvio 13. Nuorten mielipiteet eri opetusmenetelmistä seksuaalikasvatuksessa.

Kyselyyn vastanneiden nuorten mielestä parhaiten oppimista edistävä opetusmenetelmä seksuaalikasvatuksessa oli vapaamuotoinen keskustelu. Siihen 56,4 % oli vastannut ”täysin samaa mieltä”. Myös osittain samaa mieltä siitä oli 21,8 % vastaajista. Toisaalta vapaamuotoisen keskustelun toimivuudesta opetuksessa täysin eri mieltä oli 5,5 % vastanneista nuorista. Toiseksi ja kolmanneksi eniten samaa mieltä oltiin itsenäisen työskentelyn (52,7 %) sekä videoiden (49,1 %) soveltuvuudesta opetusmenetelmäksi seksuaalikasvatukseen. Kyselyn vastausten mukaan ryhmä- tai parityöskentely oli oppimisen kannalta vähiten toimiva opetusmenetelmä. Siihen jopa 14,5 % oli vastannut ”täysin eri mieltä” ja 16,4 % oli osittain eri mieltä. Sekä täysin samaa mieltä että osittain samaa mieltä ryhmä- tai parityöskentelyn toimivuudesta opetuksessa oli saman verran vastaajista, 29,1 %. Tehtävät koettiin melko hyväksi opetusmenetelmäksi. Suurin piirtein yhtä paljon oli vastattu ”täysin samaa mieltä” ja ”osittain samaa mieltä”. Videoiden, tehtävien ja luentojen kohdalla melko suuri osa nuorista ei osannut sanoa ovatko he samaa vai eri mieltä. Näissä kohdissa vastauksista jopa viidesosa kuului kategoriaan ”ei samaa eikä eri mieltä”. Kolme vastaajaa eivät olleet vastanneet väittämään ”luennot”.

6.6 Nuorten kehitysideat

Kyselyn avoimeen kysymykseen vastasi 24 nuorta eli 43,6 % vastaajien kokonaismäärästä. Loput 56,4 % vastaajista oli jättänyt kohdan täysin tyhjäksi. Vastausten pienen määrän sekä sisällöllisen suppeuden vuoksi emme käyttäneet mitään laadullista analysointiohjelmistoa. Kävimme vastaukset yksittäin läpi ryhmittelemällä ne kategorioihin vastausten sisällön perusteella ja poimimalla siellä toistuvat kehittämisideat.

Avoimen kysymyksen vastauksista 45,8 % nousi esiin selkeästi kaksi teemaa yläkoulun seksuaalikasvatuksen kehittämisessä: enemmän opetusta (25 %) ja seksuaalivähemmistöjen käsitteleminen (20,8 %). Nuoret, jotka toivoivat enemmän opetusta, olivat kommentoineet asiaa seuraavasti:

”Enemmän sitä”

”Enemmän tunteja opetukseen”

”pitäs puhua enempi ku ei oo pahemmin asiasta puhuttu”

”Sitä pitäisi olla enemmän”

”Tulisi olla enemmän seksuaalikasvatusta.”

”Varmaankin puhua enemmän”

Nuorten vastausten perusteella he toivoisivat saavansa enemmän seksuaalikasvatusta yläkoulun aikana. Kehitysehdotukset koskien seksuaalivähemmistöjä olivat:

”Enemmän eri sukupuolista ja homoseksuaalisuudesta, transseksuaalisuudesta yms.”

”Enemmän tietoa muistakin kulttuureista sekä seksuaalivähemmistöistä ja niiden suvaitsemisesta”

”Eri sukupuolet ja niiden rajojen häilyvyys.”

”Sukupuolen ja seksuaalisten suuntautumisten moninaisuutta pitää avata enemmän”

”Sukupuoli ja seksuaalivähemmistöistä tulisi kertoa paljon enemmän”

Vastausten mukaan nuoret toivoisivat seksuaalikasvatuksen käsittelevän enemmän seksuaalivähemmistöjä, sukupuolia ja seksuaalista suuntautumista.

Muita kehitysideoita yläkoulun seksuaalikasvatukseen tuli yksittäisinä ehdotuksina. Esille nousseita aiheita olivat seksuaalisuus eri kulttuureissa, kuvien sekä itsenäisten tehtävien lisääminen opetukseen, ehkäisymenetelmät, median rooli ja mainonta sekä seksuaalisuus. Myös todellisen seksin ja pornon erot, itsetyydytys sekä seksuaalinen väkivalta mainittiin vastauksissa, esimerkiksi ”Olisi hyvä kertoa mitä tarkalleen on raiskaus, eikä pelätä puhua siitä ääneen”.

Yksi vastaaja ei osannut kertoa mitä pitäisi kehittää seksuaalikasvatuksessa, yksi vastasi ”En tiää mitä on seksuaalikasvatus koulussa” ja kaksi vastaajaa oli sitä mieltä että yläkoulun seksuaalikasvatuksessa ei ole mitään kehitettävää. Yksi nuorista oli sitä mieltä, että seksuaalikasvatusta tulisi opettaa vähän paremmin, mutta ei kertonut tarkemmin ideoitansa.

7 Pohdinta

7.1 Opinnäytetyön tulosten tarkastelua

Tulosten perusteella nähdään, että nuoret pitävät yhdeksää kymmenestä aihealueesta tärkeinä seksuaalikasvatuksessa. Kysyttäessä aihealueen ”pornograafinen materiaali” tärkeyttä seksuaalikasvatuksessa, suurin osa nuorista vastasi ”ei samaa eikä eri mieltä”. Vastausten jakaantuminen saattaa johtua siitä, että kaikki eivät ymmärtäneet kysymystä. Se olisi pitänyt muotoilla esimerkiksi ”pornograafisen materiaalin ja todellisuuden erot”.

Tuloksista käy ilmi, että nuoret ovat melko tyytyväisiä tiedonsaantiin yläkoulun seksuaalikasvatuksessa. Nuorten mielestä saadun tiedon määrä ei kuitenkaan ole samassa suhteessa aiheiden tärkeyden kanssa. Uusi-Hakalan ym. (2009) mukaan nuoret haluaisivat enemmän tietoa seksuaalikasvatuksen aiheista. Johtuuko tiedon riittämättömyys opetusresursseista, eli liian vähän oppitunteja, vai opetettavien aihealueiden rajattavuudesta? Aihealueiden sisältö tulisi rajata suhteessa oppituntien määrään, jotta tiedonsaanti pysyisi sisäistettävänä. Käytännön näkökulman esille tuominen olisi tärkeää, jotta nuoret osaisivat hyödyntää saamaansa tietoa elämässään.

Vastauksissa nousi esille nuorten toive seksuaalikasvatuksen opetuksen lisäämisestä. Kortelaisen ym. (2005) mukaan nuoret pitävät koulun seksuaalikasvatuksen määrää vähäisenä. Tämä näkyi myös saamissamme vastauksissa. Seksuaalikasvatuksen sisällyttäminen terveystietoon voi olla epäedullista oppilaille, mikäli hyödynnettäviä oppitunteja ei osata kohdentaa oikein opetettavaan aiheeseen. Terveystieto itsessään on erittäin laaja-alaista, mikä saattaa johtaa seksuaalikasvatuksen eri osa-alueiden läpikäymiseen pinnallisin puolin.

Tulokset osoittavat, että nuorten mielestä mikään opetusmenetelmä ei ole oppimisen kannalta selkeästi muita toimivampi. Tuomisen (2012) ja Suomisen ym. (2007) mukaan monet eri opetusmenetelmät koetaan toimiviksi seksuaalikasvatuksessa. Vastausvaihtoehtoista puuttuivat draama, atk-avusteinen opetus ja henkilökohtaiset keskustelut. Väittämien vastausvaihtoehtojen suhteet eivät todennäköisesti olisi muuttuneet, vaikka kyseiset opetusmenetelmät olisivat olleet mukana kysymyksessä. Kysymyksen päätulos olisi voinut muuttua siten, että nuoret olisivat kokeneet jonkin opetusmenetelmän muita toimivammaksi.

Väittämässä ”seksuaalisuus eri kulttuureissa” vastaukset jakaantuivat laajasti. Sisäministeriön Valtioneuvoston periaatepäättös maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategian mukaan ulkomaankansalaisten määrä tulee kaksinkertaistumaan vuoteen 2020 mennessä. Monikulttuurillisuuden lisääntyessä olisikin tärkeä huomioida yksilöiden erilaiset lähtökohdat ja tarpeet seksuaalikasvatuksessa sekä seksuaalisuuden moninaisuus.

Avoimessa kysymyksessä esille noussut teema seksuaalivähemmistöistä herättää ajatuksia yläkoulun seksuaalikasvatuksen sisällön ajantasaisuudesta. THL:n mukaan yksi yhdeksännen luokan seksuaalikasvatuksen tavoitteista on sukupuolen ja seksuaalisen moninaisuuden pohtiminen. Seksuaalivähemmistöistä puhuminen on yleistynyt mediassa, mikä varmasti herättää erilaisia ajatuksia koululaisissa. Erilaisuus ei aina herätä positiivisia ajatuksia, minkä vuoksi nuorille olisi tärkeä opettaa kyseisistä asioista. Ennakkoluuloista puhuminen ja siihen liittyvien asioiden käsitteleminen hälventäisi nuorten pelkoja sekä loisi ymmärrystä ja hyväksyntää. Seksuaalivähemmistöistä opettamisen tulisi painottaa puolueettomuutta ja hyväksyntää erilaisuutta kohtaan.

7.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Reliabiliteetti eli tutkimuksen luotettavuus tarkoittaa tulosten pysyvyyttä, toisin sanoen tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. (Vilkkä 2007, 177.) Mielestämme tutkimuksemme eettisyys toteutui hyvin. Kyselylomakkeemme johdannossa kerroimme mihin tarkoitukseen pyydämme vastauksia. Selvensimme, että vastaukset annetaan anonymoineina, joten henkilöllisyyksiä ei voida saada selville ja tieto on täysin luottamuksellista. Kyselyyn vastaaminen oli myös täysin vapaaehtoista ja sen pystyi lopettamaan milloin vain. Lisäksi kerroimme, että vastaukset hävitetään opinnäytetyöprosessin päätyttyä. Kysely oli e-lomake, jota levitimme sosiaalisen median, pääasiassa Facebookin, kautta.

Validiteetti eli mittarin tai tutkimusmenetelmän kyky mitata sitä, mitä ollaan mittaamassa. (Vilkkä 2007, 179.) Kyselymme validiteetti oli tulosten perusteella onnistunut. Keräämämme aineisto vastasi asettamiimme tutkimuskysymyksiin. Saamamme tulokset ovat samansuuntaisia kuin aiheeseen liittyvien aiempien tutkimusten tulokset.

Vastausten perusteella tulosten luotettavuus vaikuttaa hyvältä, vaikka e-lomakkeeseen pystyi vastaamaan kuka tahansa, koska sen linkki oli julkinen. Emme siis voi olla täysin

varmoja siitä kuuluvatko kaikki vastaajat todellisuudessa kohderyhmäämme. Lisäksi kyselyn luotettavuudessa tulee ottaa huomioon se, että täysin anonyymiin kyselyyn on helppompaa vastata epärehellisestikin. Saamamme vastausten määrä jäi melko pieneksi osittain annettujen resurssien vuoksi. Jotta kvantitatiivinen tutkimus olisi luotettava, tulee otoksen olla suuri. (Kananen 2008, 10.) Siten tutkimuksemme tuloksia ei voida yleistää, mutta ne antavat suuntaa nuorten mielipiteistä. Luotettavuutta lisäsi se, että tulosten analysoiminen tehtiin huolellisesti tilasto-ohjelmia apuna käyttäen. Analysoimisen jälkeen hävitimme vastaukset asianmukaisesti.

7.3 Työprosessi sekä ammatillinen kasvu ja kehitys

Oppimiskokemuksena opinnäytetyön tekeminen oli ajoittain haastavaa, esimerkiksi aineiston keruun toteuttamisessa ja aikataulujen yhteen sovittamisessa muiden opintojen kanssa. Työprosessina opinnäytetyö opetti ajankäytön suunnittelua sekä tietojen etsimistä. Opimme tiedonhaun kohdentamista sekä informaation tiivistämistä, olennaisten asioiden esille tuomista. Ymmärsimme myös kuinka tärkeitä eri opinnäytetyöt ovat, koska ne antavat suuntaa tutkitusta asiasta ja niiden avulla voidaan löytää tärkeitä kehittämis- ja tutkimuskohteita. Olemme tutustuneet käytännössä kyselytutkimuksen tekemiseen, ja osaamme laatia toimivan kyselylomakkeen. Osaamme myös analysoida aineiston käyttämällä SPSS-tilasto-ohjelmaa sekä Microsoft Excel- taulukko-ohjelmaa apuna käyttäen.

7.4 Tulosten hyödynnettävyys käytännössä ja jatkotutkimusehdotus

Tätä opinnäytetyötä voi hyödyntää mahdollisissa tulevilla tutkimuksissa suuntaa antavana työnä. Yläkoulun seksuaalikasvatuksesta tulisi tehdä laajempi ja kattavampi tutkimus. Mikäli vastaava tutkimus olisi koko maan kattava ja näyttöön perustuva, sitä luultavimmin hyödynnettäisiin seksuaalikasvatuksen sisällön päivittämisessä. Seksuaalikasvatuksen sisällössä tulisi ottaa paremmin nuorten tarpeet huomioon, koska heidän seksuaalikäyttäytyminen on muuttuvaa. Nuorten seksuaalikäyttäytyminen muuttuu ajan mukana eikä se ole samanlaista kuin esimerkiksi kymmenen vuotta sitten. Tämän vuoksi seksuaalikasvatuksen täytyy muuttua mukana, jotta se vastaisi nuorten tarpeisiin.

Lähteet

Ekman, Paula 2006. Oppilaiden asennoituminen seksuaalikasvatukseen ja koettu seksuaaliterveys, pilottitutkimus erään koulun yhdeksäsluokkalaisten seksuaalikasvatuksesta. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos.

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Huuki-Saarinen, Valkonen 2014. Taidelähtöiset menetelmät 9-luokkalaisten nuorten seksuaalikasvatuksessa. Opinnäytetyö. Turku. Turun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma.

Järvinen, Sari 2007. Seksuaaliopetus yläkoulussa: mitä, milloin ja miten - Lukion 2. ja 3. luokan oppilaiden ajatuksia seksuaalisuudesta ja sen opetuksesta yläkoulussa. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta.

Kananen, Jorma. 2008. Kvantti: kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän AMK

Klemetti, Reija – Raussi-Lehto, Eija 2014. Edistä, ehkäise, vaikuta : Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Kolari, Tuula 2007. Nuorten kokemuksia kouluterveydenhoitajan toteuttamasta seksuaalikasvatuksesta. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Kortelainen, Katja - Möttönen, Marja - Pääkkö, Tanja 2005. "Onhan se tärkeää että tämmösistä asioista puhutaan ettei sitten ihan miten sattuu toimi." Kajaanilaisten yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia seksuaalikasvatuksesta. Opinnäytetyö. Kajaani: Kajaanin ammattikorkeakoulu. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala.

Koskimäki, Anni – Matilainen, Anita 2012. Nuorten seksuaalinen kasvu - 9.-luokkalaisten kokemuksia ja toiveita seksuaalikasvatuksesta murrosiän tukena. Opinnäytetyö. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma.

Nummelin, Raija 2000. Seksuaalikasvatusmateriaalit — pääkaupunkiseutulaisten nuorten näkemyksiä ja kokemuksia. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto. Terveystieteen laitos.

Suominen, Elisa – Tuominen, Riikka 2007. "Omenakin putoaa puusta vasta kypsänä" - Opetusmenetelmien vertailu kuudesluokkalaisten seksuaaliterveyskasvatuksessa. Opinnäytetyö. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala.

Tuominen, Sofia 2012. Seksuaalikasvatuksen asiantuntijoiden näkemyksiä peruskoulun seksuaalikasvatuksesta. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta.

Uusi-Hakala, Pipsa Eliise – Vitikka, Maarit Johanna 2009. Yhdeksäsluokkalaisten tiedot sukupuolitaudeista ja niiden ehkäisystä. Opinnäytetyö. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan yksikkö.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammala: Tammi.

Vilkkä, Hanna. 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sisäministeriö. Valtioneuvoston periaatepäätös maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategiasta. Verkkodokumentti. <http://www.intermin.fi/download/51686_Maahanmuuton_tulevaisuus_2020_LOW-res_FINNISH.pdf?5d7d3b9fd601d188>. Luettu 15.10.2015.

THL 2014a. Luokka 7. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 5.12.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/seksuaalikasvatus-elamankulussa/perusopetus/ylaluokilla/luokka-7>>. Luettu 19.2.2015.

THL 2014b. Luokka 8. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 5.12.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/seksuaalikasvatus-elamankulussa/perusopetus/ylaluokilla/luokka-8>>. Luettu 19.2.2015.

THL 2014c. Luokka 9. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 5.12.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/seksuaalikasvatus-elamankulussa/perusopetus/ylaluokilla/luokka-9>>. Luettu 19.2.2015.

THL 2014d. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 2.10.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/ajankohtaista/seksuaali-ja-lisaantymisterveyden-toimintaohjelma-2014-2020>>. Luettu 17.2.2015.

THL 2014e. Seksuaalikasvatus. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 30.11.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat/terveyden-edistaminen-eri-toimialoilla/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen-ammattillisessa-koulutuksessa/seksuaaliterveys/seksuaalikasvatus>>. Luettu 19.2.2015.

THL 2015a. Kyselyn toteuttaminen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. <<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveys-kysely/kyselyn-toteuttaminen>>. Luettu 18.2.2015.

THL 2015b. Seksuaalikasvatus elämänkulussa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. <<https://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/seksuaalikasvatus-elamankulussa>>. Luettu 17.11.2015.

Tilastokeskus. Teoreettinen viitekehys. Verkkodokumentti.
<<https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/02/03/>>. Luettu 2.4.2015.

Väestöliitto 2015a. Seksuaalikasvatus. Verkkodokumentti. <<http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/tietoa-seksuaalisuudesta/ammattilaiset/tietopankki/seksuaalikasvatus/>>. Luettu 2.4.2015.

Väestöliitto 2015b. Seksuaaliterveys. Verkkodokumentti. <http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/murrosikaisten-vanhemmat/tietoa/seksuaalisuus_ja_seurustelu/seksuaalisuus/mita_seksuaalisuus_on/seksuaaliterveys/>. Luettu 2.4.2015.

Väestöliitto 2015c. Tietoa seksuaalisuudesta. Verkkodokumentti. <<http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/tietoa-seksuaalisuudesta/>>. Luettu 2.4.2015.

WHO 2015. Defining sexual health. World Health Organization. Verkkodokumentti. <http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/>. Luettu 9.4.2015.

Internet-kyselylomake

9.-luokkalaisten näkemyksiä yläkoulun seksuaalikasvatuksesta

Olemme 3. vuoden terveydenhoitajaopiskelijoita Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötämme aiheesta "Yhdeksäsluokkalaisten näkemyksiä yläkoulussa saadusta seksuaalikasvatuksesta". Tutkimme vastaako yläkoulussa saatu seksuaalikasvatus nuorten tarpeita ja kokevatko he saavansa tarpeeksi tietoa.

Toivomme, että käyttäisit muutaman minuutin aikaasi ja vastaisit lyhyeen kyselyymme. Jokainen vastaus on meille tärkeä. Vastaaminen on täysin vapaaehtoista.

Kaikki vastaukset ovat nimettömiä, eikä niistä jää mitään tunnistetietoja. Opinnäytetyömme valmistumisen jälkeen hävitämme vastaukset.

Taustatiedot

Tyttö Poika

1. Sukupuoli ☐ ☐

14 v. 15 v. 16 v. 17 v.

2. Ikä ☐ ☐ ☐ ☐

Väittämät

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa

	Täysin maa mieltä	sa- Osittain maa mieltä	sa- Ei eikä eri mieltä	samaa Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Seksi	☐	☐	☐	☐	☐
Raskauden ehkäisymenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen	☐	☐	☐	☐	☐
Jälkiehkäisy ja abortti	☐	☐	☐	☐	☐
Pornograafinen materiaali	☐	☐	☐	☐	☐
Media seksuaalitietojen välittäjänä	☐	☐	☐	☐	☐
Seksuaalisuuden kehittyminen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikäyttäytymisessä	☐	☐	☐	☐	☐
Seurustelu ja rakkaus	☐	☐	☐	☐	☐
Seksuaalisuus eri kulttuureissa	☐	☐	☐	☐	☐

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa

Täysin maa mieltä	sa- Osittain maa mieltä	sa- Ei eikä eri mieltä	samaa Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
-------------------------	----------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	-------------------------

Seksi	☐	☐	☐	☐	☐
Raskauden ehkäisymenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen	☐	☐	☐	☐	☐
Jälkiehkäisy ja abortti	☐	☐	☐	☐	☐
Pornograafinen materiaali	☐	☐	☐	☐	☐
Media seksuaalitietojen välittäjänä	☐	☐	☐	☐	☐
Seksuaalisuuden kehittyminen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikäyttäytymisessä	☐	☐	☐	☐	☐
Seurustelu ja rakkaus	☐	☐	☐	☐	☐
Seksuaalisuus eri kulttuureissa	☐	☐	☐	☐	☐

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Ryhmä- tai parityöskentely	☐	☐	☐	☐	☐
Itsenäinen työskentely	☐	☐	☐	☐	☐
Luennot	☐	☐	☐	☐	☐
Tehtävät	☐	☐	☐	☐	☐
Videot	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaamuotoinen keskustelu	☐	☐	☐	☐	☐

Avoin kysymys

Mitä mielestäsi koulun seksuaalikasvatuksessa tulisi muuttaa?

Tietojen lähetyk

Kiitoksia paljon ajastasi. Hauskaa kesää :)

Frequency Table

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Per- cent
Valid	Tyttö	41	74,5	75,9	75,9
	Poika	13	23,6	24,1	100,0
	Total	54	98,2	100,0	
Missing	System	1	1,8		
Total		55	100,0		

2. Ikä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Per- cent
Valid	14 v.	2	3,6	3,7	3,7
	15 v.	16	29,1	29,6	33,3
	16 v.	29	52,7	53,7	87,0
	17 v.	7	12,7	13,0	100,0
	Total	54	98,2	100,0	
Missing	System	1	1,8		
Total		55	100,0		

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Seksi

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Per- cent
Valid	Ei samaa eikä eri mieltä	2	3,6	3,6	3,6
	Osittain samaa mieltä	14	25,5	25,5	29,1
	Täysin samaa mieltä	39	70,9	70,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Raskauden ehkäisy-
netelmät

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Per- cent
Valid	Osittain eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
	Osittain samaa mieltä	4	7,3	7,3	9,1
	Täysin samaa mieltä	50	90,9	90,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Sukupuolitaudit ja niiden
ehkäiseminen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Per- cent
Valid	Osittain eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
	Ei samaa eikä eri mieltä	1	1,8	1,8	3,6
	Osittain samaa mieltä	2	3,6	3,6	7,3
	Täysin samaa mieltä	51	92,7	92,7	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Jälkiehkäisy ja abortti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Ei samaa eikä eri mieltä	4	7,3	7,3	9,1
Valid Osittain samaa mieltä	14	25,5	25,5	34,5
Täysin samaa mieltä	36	65,5	65,5	100,0
Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Pornograafinen materiaali

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	5	9,1	9,1	9,1
Osittain eri mieltä	6	10,9	10,9	20,0
Valid Ei samaa eikä eri mieltä	21	38,2	38,2	58,2
Osittain samaa mieltä	12	21,8	21,8	80,0
Täysin samaa mieltä	11	20,0	20,0	100,0
Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Media seksuaalitietojen välittäjänä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	2	3,6	3,6	3,6
Osittain eri mieltä	3	5,5	5,5	9,1
Valid Ei samaa eikä eri mieltä	15	27,3	27,3	36,4
Osittain samaa mieltä	18	32,7	32,7	69,1
Täysin samaa mieltä	17	30,9	30,9	100,0
Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Seksuaalisuuden kehittyminen (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Osittain eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Ei samaa eikä eri mieltä	7	12,7	12,7	14,5
Valid Osittain samaa mieltä	12	21,8	21,8	36,4
Täysin samaa mieltä	35	63,6	63,6	100,0
Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaalikäyttäytymisessä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Osittain eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Valid Ei samaa eikä eri mieltä	4	7,3	7,3	9,1
Osittain samaa mieltä	10	18,2	18,2	27,3

Täysin samaa mieltä	40	72,7	72,7	100,0
Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Seurustelu ja rakkaus

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Osittain eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Ei samaa eikä eri mieltä	5	9,1	9,1	10,9
Valid Osittain samaa mieltä	16	29,1	29,1	40,0
Täysin samaa mieltä	33	60,0	60,0	100,0
Total	55	100,0	100,0	

3. Pidän seuraavaa aihealuetta tärkeänä seksuaalikasvatuksessa: Seksuaalisuus eri kulttuureissa

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	1	1,8	1,9	1,9
Osittain eri mieltä	8	14,5	15,1	17,0
Ei samaa eikä eri mieltä	8	14,5	15,1	32,1
Valid Osittain samaa mieltä	10	18,2	18,9	50,9
Täysin samaa mieltä	26	47,3	49,1	100,0
Total	53	96,4	100,0	
Missing System	2	3,6		
Total	55	100,0		

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Seksi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	4	7,3	7,3	7,3
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	14,5
Ei samaa eikä eri mieltä	8	14,5	14,5	29,1
Valid Osittain samaa mieltä	5	9,1	9,1	38,2
Täysin samaa mieltä	34	61,8	61,8	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Raskauden ehkäisymenetelmät

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	2	3,6	3,6	3,6
Osittain eri mieltä	3	5,5	5,5	9,1
Ei samaa eikä eri mieltä	3	5,5	5,5	14,5
Valid Osittain samaa mieltä	6	10,9	10,9	25,5
Täysin samaa mieltä	41	74,5	74,5	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Sukupuolitaudit ja niiden ehkäiseminen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Osittain eri mieltä	5	9,1	9,1	10,9
Ei samaa eikä eri mieltä	6	10,9	10,9	21,8
Osittain samaa mieltä	10	18,2	18,2	40,0
Täysin samaa mieltä	33	60,0	60,0	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Jälkiehkäisy ja abortti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	4	7,3	7,3	7,3
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	14,5
Ei samaa eikä eri mieltä	9	16,4	16,4	30,9
Osittain samaa mieltä	9	16,4	16,4	47,3
Täysin samaa mieltä	29	52,7	52,7	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Porno-graafinen materiaali

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	7	12,7	12,7	12,7
Osittain eri mieltä	6	10,9	10,9	23,6
Ei samaa eikä eri mieltä	17	30,9	30,9	54,5
Osittain samaa mieltä	5	9,1	9,1	63,6
Täysin samaa mieltä	20	36,4	36,4	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Media seksuaalitietojen välittäjänä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	6	10,9	11,1	11,1
Osittain eri mieltä	8	14,5	14,8	25,9
Ei samaa eikä eri mieltä	9	16,4	16,7	42,6
Osittain samaa mieltä	12	21,8	22,2	64,8
Täysin samaa mieltä	19	34,5	35,2	100,0
Total	54	98,2	100,0	
Missing System	1	1,8		
Total	55	100,0		

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Seksuaalisuuden kehittyminen (fyysinen,

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	3	5,5	5,5	5,5
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	12,7
Ei samaa eikä eri mieltä	7	12,7	12,7	25,5
Osittain samaa mieltä	13	23,6	23,6	49,1
Täysin samaa mieltä	28	50,9	50,9	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Vastuullisuus ja velvollisuudet seksuaa

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	4	7,3	7,3	7,3
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	14,5
Ei samaa eikä eri mieltä	10	18,2	18,2	32,7
Osittain samaa mieltä	10	18,2	18,2	50,9
Täysin samaa mieltä	27	49,1	49,1	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Seurustelu ja rakkaus

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	4	7,3	7,3	7,3
Osittain eri mieltä	9	16,4	16,4	23,6
Ei samaa eikä eri mieltä	5	9,1	9,1	32,7
Osittain samaa mieltä	11	20,0	20,0	52,7
Täysin samaa mieltä	26	47,3	47,3	100,0
Total	55	100,0	100,0	

4. Olen saanut tarpeeksi tietoa seuraavasta aihealueesta seksuaalikasvatuksessa: Seksuaalisuus eri kulttuureissa

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	16	29,1	29,1	29,1
Osittain eri mieltä	10	18,2	18,2	47,3
Ei samaa eikä eri mieltä	10	18,2	18,2	65,5
Osittain samaa mieltä	3	5,5	5,5	70,9
Täysin samaa mieltä	16	29,1	29,1	100,0
Total	55	100,0	100,0	

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi: Ryhmä- tai parityöskentely

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	8	14,5	14,5	14,5
Osittain eri mieltä	9	16,4	16,4	30,9
Ei samaa eikä eri mieltä	6	10,9	10,9	41,8

Osittain samaa mieltä	16	29,1	29,1	70,9
Täysin samaa mieltä	16	29,1	29,1	100,0
Total	55	100,0	100,0	

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi: Itsenäinen työskentely

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	9,1
Ei samaa eikä eri mieltä	6	10,9	10,9	20,0
Osittain samaa mieltä	15	27,3	27,3	47,3
Täysin samaa mieltä	29	52,7	52,7	100,0
Total	55	100,0	100,0	

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi: Luennot

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	2	3,6	3,8	3,8
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,7	11,5
Ei samaa eikä eri mieltä	10	18,2	19,2	30,8
Osittain samaa mieltä	15	27,3	28,8	59,6
Täysin samaa mieltä	21	38,2	40,4	100,0
Total	52	94,5	100,0	
Missing System	3	5,5		
Total	55	100,0		

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi: Tehtävät

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	1	1,8	1,8	1,8
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	9,1
Ei samaa eikä eri mieltä	11	20,0	20,0	29,1
Osittain samaa mieltä	19	34,5	34,5	63,6
Täysin samaa mieltä	20	36,4	36,4	100,0
Total	55	100,0	100,0	

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi: Videot

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Osittain eri mieltä	3	5,5	5,7	5,7
Ei samaa eikä eri mieltä	10	18,2	18,9	24,5
Osittain samaa mieltä	14	25,5	26,4	50,9
Täysin samaa mieltä	26	47,3	49,1	100,0
Total	53	96,4	100,0	

Missing	System	2	3,6		
Total		55	100,0		

5. Koen seuraavan opetusmenetelmän seksuaalikasvatuksessa oppimiseni kannalta toimivaksi: Vapaamuotoinen keskustelu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Täysin eri mieltä	3	5,5	5,5	5,5
Osittain eri mieltä	4	7,3	7,3	12,7
Ei samaa eikä eri mieltä	5	9,1	9,1	21,8
Osittain samaa mieltä	12	21,8	21,8	43,6
Täysin samaa mieltä	31	56,4	56,4	100,0
Total	55	100,0	100,0	

Mitä mielestäsi koulun seksuaalikasvatuksessa tulisi muuttaa?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	31	56,4	56,4	56,4
ei mitään.	1	1,8	1,8	58,2
Ei mitään.	1	1,8	1,8	60,0
En tiä mitä on seksuaalikasvatus koulussa.	1	1,8	1,8	61,8
Enemmän eri ehkäisymenetelmistä	1	1,8	1,8	63,6
Enemmän eri sukupuolista ja homoseksuaalisuudesta, transseksuaalisista yms. Oikeastaan kaikkea muuta pitäisi lisätä, paitsi ehkäisyä, sitä on aina ollut liikaa.	1	1,8	1,8	65,5
Enemmän sitä	1	1,8	1,8	67,3
Enemmän tietoa muistakin kulttuureista sekä seksuaalivähemmistöistä ja niiden suvaitsemisesta	1	1,8	1,8	69,1
Enemmän tunteja opetukseen	1	1,8	1,8	70,9
entiedä	1	1,8	1,8	72,7
Eri sukupuolet ja niiden rajojen häilyväisyys. Sukupuoliroolit. Kyselyyn vaihtoehdoksi: tyttö poika ja muu!	1	1,8	1,8	74,5
Haluisin nähdä enemmän kuvii	1	1,8	1,8	76,4
Koulun seksuaalikasvatus on korkealuokkaista. Sitä silti pitäisi painottaa enemmän nuorten keskuudessa.	1	1,8	1,8	78,2
Luentomaisesta itsenäiseen tehtäväntekoon :)	1	1,8	1,8	80,0
No opettaa vähän paremmin.	1	1,8	1,8	81,8

Pitäisi kertoa enemmän mikä on oikeaa seksiä ja mikä pornoa. Mielestäni myös itsetyydytyksestä pitäisi puhua enemmän varsinkin tytöille koska suurin osa ei tiedä asiasta mitään.	1	1,8	1,8	83,6
pitäs puhua enempi ku ei oo pahemmin asiasta puhuttu.	1	1,8	1,8	85,5
Seksuaalisuudesta eri kulttuureista tulisi kertoa enemmän.	1	1,8	1,8	87,3
Sitä pitäisi olla enemmän	1	1,8	1,8	89,1
Sukupuolen ja seksuaalisten suuntautumisten moninaisuutta pitää avata enemmän, myös esim. miten naiset voivat harrastaa seksiä keskenään (rikkoa seksi=lasten tekeminen yhtälöä). Mielestäni olisi myös tärkeää opettaa ei verta vuotaville kuukautisista, jott	1	1,8	1,8	90,9
Sukupuoli ja seksuaalivähemmistöistä tulisi kertoa paljon enemmän heti alusta asti, rakkauden eri muodoista ja myös väärinkäytöstä. Olisi hyvä kertoa mitä tarkalleen on raiskaus, eikä pelätä puhua siitä ääneen.	1	1,8	1,8	92,7
Tulisi kertoa enemmän seksuaalisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Pitäisi myös kertoa median roolista ja mainonnasta huomattavasti enemmän.	1	1,8	1,8	94,5
Tulisi olla enemmän seksuaalikasvatusta.	1	1,8	1,8	96,4
Tytöille ja pojille omat seksuaalikasvatus tunnit/luennot	1	1,8	1,8	98,2
Varmaankin puhua enemmän :)	1	1,8	1,8	100,0
Total	55	100,0	100,0	